

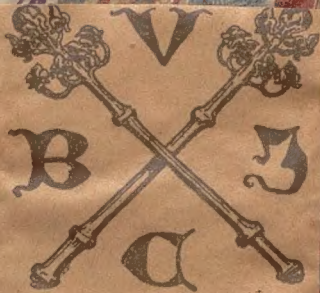
het.komp.

37748

BIBLIOTHECA
UNIV. IAGELL.
CRACOVENSIS

5218

4 10

37748

I

1414
P V G N A
SPIRITV ALIS.

TRACTATVS
VERE AVREVS.
DE PERFECTIONE
VITÆ CHRISTIANÆ.

Olim Hispanice à R. P. IOANNE
Castaniza Monacho Benedictino
Monasterij Onniensis professore edi-
tus, postea Italice, Germanice: ac
 tandem redditus Latine à R. D.

IOD. LORICHIO, S. Th. D.

& Profess. in Acad. Fri-
burg. Brisgoie.

Editio nouissima ad exemplar
Hispanicum authoris casti-
gata, & aucta.

POZNANIA, Anno Dñi, 1644.

Seol. pol. 8239

37748

Perillustri & Magnifico

Domino, Dño

LVDOVICO

WEIHER

WÄZECENSI &c. &c.

CAPITANEO.

*Dño & Patrono colen-
dissimo.*

P*ugnā Spiritu-
alem, iter atò lucem
visuram, Tuis auspi-
ciis prodere par erat.*

*

2

PERL

Præfatio.

PERILLVSTRIS & MA-
GNIFICE DOMINE. Gen-
tilitiū Illustrissimæ Do-
mūs Tuæ decus est, oti-
ari non posse, patriamq;
armis tutari. Tibi verò
PERILLVSTRIS & MA-
GNIFICE DOMINE dupli-
cati splendoris debetur
laurea, cui ad tot pro
patria præclarè gesta
non vulgaris pietas ac-
cessit.

Præfatio.

cessit. Nemo pulchri-
us rempublicam tuta-
tur, quàm qui fortia
gesta, nitere virtutum
exornat: ut proinde
nemo vitio vertere mi-
hi possit, cùm spiritua-
le Tibi munus dicaui; a-
doro enim virtutē Tu-
am altius etiam micar-
tem, quàm à vulgari
quopiam spectari, nedū

Præfatio.

oppugnari possit. Quan-
quam ipsa virtus sibi
præmium, etiam sine a-
dulatoribus triumphare
potest, maximè qui
DEVM illi præfixere.
Parum habuisti PER-
ILLVSTRIS ET MA-
GNIFICE DOMINE,
si mundo celebris esses,
voluisti ET celo. illius
exornas laudem, dum
in Ma-

Præfatio.

in Matre uiuentium.
sapienter enim uerò.
Talis enim arcus Tri-
umphalis regnatrici
Tuo in pectore debetur
sanctitati. Videre Te
externæ nationes, atq;
ita uidere, ut etiam
mirarentur: latè spar-
sisti famam Tuam, iam
eò sublimius assurre-
xit, quò altiore me-

Prefatio.

tam destinasti, DEVM
nimirum, & illam cu-
ius fundamenta in mon-
tibus sanctis. Extingui
non poteris; radiaturus
perennitati iam accen-
disti lampadem, pul-
chrius fulgebit, quia in
DEVM amoris igne ac-
censa: & quod firmior
Tua perpetuitas esse
possit, quam moliris Ba-
sili cam

Præfatio.

*silicam, habebis arcem
inexpugnabilem. Fa-
ue ergo non operi meo;
meo inquam, quia rur-
sum ex me vitam iam
penè extinctum acce-
pit. Si tamen iam in
Tuum recepisti, ed li-
bentius habebo, quo me
ipsum Tuum esse firmi-
us asscuerō. Nec dubi-
ta* PERILLVSTRIS

MA-

Præfatio.

MAGNIFICE DOME
exiguum hoc opusculum habere, quod
obutu Tuo sit dignum.
aliquando exigua qua-
ais, magnâ stabilitate
gloriantur. Dabit &
hic quod aduertas, &
laudes. Vnum pecto, ut,
dum Pugnam Tibi con-
secro, pacem habeat
virtus Tua: nisi hoc ip-
sum

Præfatio.

sum quilibet prudens
laudi ducat, liuori di-
splicere, Naturam in-
uidia nouimus; fortu-
nam alterius ferre non
potest. qui verò prudēs
est, prodest & sibi, quia
quicquid laudauit in a-
lio, suum fecit. Vale
PERILLVSTRIS &
MAGNIFICE DOMI-
NE, & dum laborem
meum

Præfatio.

meum acceperabis, Tu-
um me esse arbitrare;
magnum fortunæ meæ
incrementum accessu-
rum non dubita, si inter
infimos ex Tuis nume-
rabis. Posnaniæ 20.
Maj. M. DC. XLIV.

Perillust: & Mag: Tue devotus

Albertus Regulus

Typog. Posnan:

APPROBATIO.

HIC liber cui titulus, PUGNA SPIRITVALIS, tractās de perfectione vitæ Christianæ, in Latinum translatus, & antè latinè editus, denuò vtiliter excudetur. Actum Duaci 25. Maij 1612.

Georgius Coluenerius S. Th.
Doct. & Profess & librorum
in Academia Duacena
Censor & Visitator.

EDITIONIS
LICENTIA.

Placet quod prælo
mandetur.

MARTINVS MO-
RESKI S. Th. Doct. Ca-
nonicus Posnaniensis, & Li-
brorum Ordinarius Censor.

Actum Posnaniæ 12. April.
Anno Dñi 1644.

Ex libris J. Głancowski
(tośd in bi. V. P. V.)

P V G N A
SPIRITVALIS
S I V E
DE PERFECTIONE
VITÆ CHRISTIANÆ.

CAPVT I.

---

*Quibus in rebus perfectio Christi-
ana consistat: & de quatuor ad
eam obtinendam necessariis.*

DILECTE in Christo
fili: si tibi curæ ac cordi
est, sublimitatem Chri-
stianæ perfectionis asse-
qui: ac cum Domino Deo tuo v-
niri, vnusque cum eo spiritus ef-
fici: (quo sanè nec vtilius, neque

A

præ

præstantius diuiniſq: ab homi-
ne quicquam fieri excogitarique
poſteſt) ſcire te ante omnia o-
portet, quibus in rebus perfectæ
ſpiritualis vita conſiſtat.

Sunt enim non nulli, qui ho-
rum conſideratione debita ne-
glecta arbitrantur perfectionem
hanc poſſimum conſiſtere in
auſteritate vitæ, hoc eſt carnis
caſtigatioribus, vſu ciliciorum,
ieiuniis, vigiliis, horumque ſi-
milibus aſperis exercitiis, affli-
ctionibusque corporis.

Alij verò, præſertim ſcemi-
næ, leuiter ſibi perſuadent, ſe in
perfectione iſta ſpirituali prius
imum proteſſiſſe, ſi multas quo-
tidie preces recitent, Miſſas plu-
res audiant, frequenter confite-
antur, ſacramque Communio-

nem accipiant.

Sunt & alij non pauci, & inter hos etiam quidam Religiosi, in claustris degentes, qui perfectionem hanc arbitrantur consistere in choro frequentando, in regularis silentij custodia, vita solitaria, reformata regulari disciplina; itaque alius in illo, alius in alio istiusmodi pio exteriori exercitio eam constituit: longè aliter quam se res habet. Tametsi enim exercitia illa exteriora, pia, multum ad istam spiritualem perfectionem iuuent: non est tamen ea tota in istorum observatione constituta. Conferunt sine dubio ea exercitia, ut isdem se prudenter occupans, facilius obtineat gratiam Spiritus S. ad superandam fragilitatem car-

nis suæ. Sed & muniunt hominem, armaturamque ei præstant aduersus insidias atque incurſus communis intelliſſimique hostis noſtri, ac tandem etiam profunt ad multa pietatis opera facilius tæliciusque præſtandæ præſertim Tyronibus ſeu Nouitiis in hac ſpiritali palæſtra.

Quin etiam iam exercitatis & confirmatis in illa ſpiritali palæſtra, afferunt fructus ſpiritus multiplices: qui corpus ſuum propterea attingunt, quòd Deum creatorem ſuum eo offenderunt: & vt illud ad ſeruitium Dei adſuefaciant, ſilent, etiam atque in ſolitudine viuunt, vt omnem peccandi occaſionem deuſtent, & abſque mundi huius impedi-
mentis tranquillius, tæliciusque
medi-

SPIRITUALIS

5

meditationib⁹ celestibus vacare possint. Ad hæc deuoti & attententi sunt in diuinis officiis, exercent se frequenter in operibus charitatis, in precibus, & frequenti sacra Communione: non aliam ob causam, quàm ob honorem ac gloriam diuinæ Maiestatis, & vt per sanctam charitatem Domino Deo suo vniri valeant.

Qui verò in istiusmodi exterioribus exercitiis quiescunt, in iisque suum finem constituunt; sæpè labuntur in grauiam pericula salutis suæ: non quidem propter ipsa exercitia exteriora, (quæ suapte natura bona sunt, & plurimorum sanctorum exemplis commendata:) sed quod dumtaxat attenti sint ad illa ex-

6 P V G N A

teriora exercitia : hominem autem suum interiorem sinant naturalibus suis affectibus indulgere, & diaboli laqueis innecti. Nam ubi malignus ille hostis eos videt in talibus exercitiis à recta via aberrare: non solum finit eos in iisdem quietè, ac cum iucunditate quadam pergere: sed & habenas eis laxat: ut videantur sibi iamiam velut in delitiis Paradisi (quas pro vana sua persuasione leuiter imaginantur ac fingunt) obambulare, Deumque in seipsis loquentem audire. Vnde & in meditationibus suis curiosis atque profundis absorpti tantam quandoque suauitatem, iucunditatemque experiuntur, ut se putent à mundo, omnibusque creaturis seiunctos

cos, & velut extra se in tertium
vsque cœlum raptos.

Sed quàm grauitè hi omnes
semet decipiant, quamque lon-
gè à vera perfectione aberrant:
ex reliqua ipsorum vita haud dif-
ficulter potest iudicari. Sunt e-
nim vt plurimum homines sin-
gulares curiosi, & in vitam, mo-
resque aliorum, oculati censores
contraque eorumdem facta, mur-
murantes. Et cum ipsis aliquid
errati obijciatur: vel à solitis su-
is exercitijs (quæ ex arida po-
tissimum consuetudine faciunt)
nonnihil impediuntur: aut or-
dinaria eis communio negatur:
confestim videris eos iracundia
incentos, inquietos, desperabun-
dos.

Quid si etiam Deus (vt eos ad

veram sui cognitionē reducat)
infirmiorem aut tribulationem
quampiam eis immittat, aut ob-
uenire permittat (huiusmodi e-
nim nunquam nisi diuina au-
nuente voluntate cuiquam con-
tingunt, & sunt quasi lydius la-
pis quo fidelitatem seruorum
suorum Deus probare solet) mox
deprehendere licebit, quā fal-
so in suis exercitiis corporali-
bus nitantur fundamento, quā
corrupta habeant viscera, quan-
taque in eis lateat superbia. No-
lunt enim suam voluntatem, in
omnis generis euentis, prospere
pariter & aduersis, promptē
relinquere, nec seipfos sub potenti
manu Dei humiliare: Nedum ad
humilis atque afflictī eius hī
exemplum se omnib⁹ etiam cre-
atu-

aturis humiliter subuciant, inimicos suos, vt veros amicos, æstimantes, & vt diuinæ bonitati, instrumenta, cooperatoresque salutis ac veræ reformationis, mortificationisque ipsorum, contentes. Quod sane euidentis indicium est, grauissimi in quo versantur periculi. Corrupti enim sunt oculi mentis ipsorum, vt videntes opera sua exteriora. (etiam si bona) mox nescio quos perfectionis gradus sibi arrogent: indeque in superbiam lapsi, alios temerè iudicent, atque despiciant, nec est qui eos ad sanam mentem reducat, nisi **D E V S** eorum corda fortiter feriat, mentisque tenebras lumine suæ claritatis dispellat, vt laqueos quibus innexi sunt, con-

spicientes, effugium quærere possint: Facilius namque conuertatur magnus peccator manifestus, quam simulatus iustus, qui pallio virtutis latentem iniquitatem celat.

Vides ergo, dilecte fili, satis manifestè: perfectionem spiritualem in prædictis operibus ac perquisitionibus nullatenus consistere. Scias autem in nulla re aliam positam, quam in vera cognitione ineffabilis bonitatis & magnitudinis diuinæ: & in nostræ vilitatis, miseræ, nullitatis, affectuumque nostrorum naturalium ad omnem malitiam proclium, vera agnitione: Itēque in verò odio nostrarum peccatarum, & amore Dei: tandemque in nostræ propriæ voluntatis

SPIRITVALIS

II

tis absoluta abnegatione, eiusdē
que in diuinam voluntatem re-
signatione. Scilicet vt homo se
totum, non solum omnipotenti
Deo, sed & propter ipsum omni
etiam creaturæ subiciat : & hoc
nullam aliam ob causam, quā
vt faciat, quod placitum est co-
ram Deo : cuius Majestati vt ab
omnibus purē seruiatur, omnis-
que honor, laus & gloria tribu-
atur, longē dignissimum est.

Hæc est abnegatio illa, quam
Saluator noster Christus sepius
inculcauit. Hæc est illa vera o-
bedientia, ad quam Dei filius,
verbo & exemplo, suos fideles
seruos inuitat ac dirigit. Hæc
est desiderabilis Crux, quam fide-
les serui humeris suis imponere,
& sic Christum Dominum suum
sequi

sequi debent. Hæc illa dilectio, quam Dñus noster toti mundo, discipulisque suis vt amicis & filiis, tam frequenter & præcipue post nouissimâ Coenâ, pedumque lotionem, scilicet demandauit.

Itaque dilecte fili, si sublimitatē tantæ perfectionis volueris assequi: vim tibi facias oportet: & studeas teipsum in omnibus affectibus tuis, tam leuioribus, quàm grauioribus, semper vincere, animumque tuum ad hanc pugnam diligenter instruere atque armare. Etenim corona huius certaminis, nulli datur, nisi legitime ac strenue certauerit.

Sicut enim inter omnia certamina hoc (de quo agimus) maximum ac difficillimum est: ita & victoria ex eo reportata longè glori-

SPIRITVALIS

13

gloriosissima gratissimaque Deo
est: adeò vt si inordinatos tuos
affectus, etiam seuissimos, supe-
raueris, conculcaueris, mortifi-
caueris, excideris: multò grati-
us obsequium Deo præstiturus
sis, quàm si eis neglectis vltro te
ipsum vsque ad sanguinem fla-
gelles, vel more antiquorum ar-
dissimè ieiunes, aut multa infi-
delium vel peccatorum millia,
ad fidem Christi, poenitentiam,
que conuertas: Tametsi enim
Dominus Deus noster, conuersi-
onem animarum plus amat,
quàm propriæ voluntatis tuæ
in leuioribus rebus abrenuntia-
tionem: nihilominus hoc te so-
lum ac præcipuè velle agereque
oportet, quod ipse abs te vult fi-
eri. Atque sine dubio plus Deo
place-

placebis, si te ipsum in mortificatione tuorum affectuum serio occupa-
 ces: quàm si cum in ordi-
 nato aliquo affectu: etiam ingen-
 tia, ac quanta fieri possunt nego-
 tia, præstes.

Cum ergo, dilecte fili, intelli-
 gas quibus in rebus perfectio
 Christiana consistat: & quod ad
 eandem obtinendam te in con-
 tinua ac graui pugna semper vi-
 ctorem esse oporteat. Par est vt
 tanquam strenuus miles Christia-
 nus te quatuor rebus, veluti ar-
 mis necessarijs, munias, quibus in
 hac spiritali palæstra victore-
 uadas.

Scil.

1. Diffidentia de te ipso.
2. Confidentia in Deo:
3. Iugis exercitatio.
4. Deuota Oratio.

De

SPIRITVALIS 17

De quibus armis, auxiliante
Deo, deinceps ordine, breuiter-
que tractabimus.

C A P V T II.

De diffidentia sui ipsius

Diffidentiam tuipius, tri-
bus medijs tibi compa-
rare poteris: quorum pri-
mum, vt agnoscas, verè
intimèque consideres extremam
vilitatem ac miseriam tuam. Si-
mulque apud te certò statuas,
nihil prorsus te boni ex te ipso
facere vnquam posse. Etenim
homo ad taciendum opus bonum
ac meritorium apud Deum ex se-
ipso, non aliter impeditus est (vt
ita dicam) atque grandis lapis
ad mot.

ad motum sursum. Et eandem
propè inclinationem habet ho-
mo ad malum, quàm grandis la-
pis deorsum ad terram.

Alterum medium est, vt hâc
tui diffidentiam, quoniam solius
Dei donum est, humilibus & ar-
dentibus precibus ab ipso effla-
gites. Sed prius apud te statuas
verèque agnoscas oportet, te e-
adem prorsus destitutum esse,
nec vîquam per te ipsum eam
posse acquirere: vt sic totus nû-
dus, fide constanti ad Deum ac-
cedas: benèque speres ipsum o-
rationem tuam benè exaudi-
turum, & quam optas tui ipsius
diffidentiam, copiose largiturum.
Oportet tamen orationem hanc
de die in diem fieri ardentio-
rem: atque in eadem perseverando æ-
qua-

quamamiter expectare, donec diuinae prouidentiae placitum sit, utam tibi tuipfius diffidentiae gratiam clementer tribuere. Hoc si feceris, nihil dubites, eam te aliquando consequuturum.

Tertium medium, vt si quandoque lapsus fueris in peccatū, proiniis mentis tuae oculos, ad iam dictam vilitatem, miseriam, & ad faciendum bonum impotentiam tuam conuertas. Nisi enim eam intimè in te agnoscas, sincereque confitearis, numquā à lapsibus securus eris.

Quicumque enim se cum increata veritate vniri desiderat, huic supplicat vera intimaque cooperatio omnino est necessaria. De his quippe homines superbos ac presumptuos sunt quandoque in gra-

in graue aliquod peccatum incidere: vt ad propriam vilitatem, fragilitatemque suam agnoscendam eos flectat ac deprimat. Et quantò cuiusque superbia maior minorne fuerit, tantò grauius etiam aut leuius eum Deus labi permittit: vsque adeò, vt si nulla in homine superbia (sicut in Deipara Virgine Maria) esset, nunquam eum Deus in peccatù labi permetteret.

Propterea mox vbi in peccatù aliquod lapsus fueris, festina cogitationibus tuis ad humilem agnitionem tui ipsius, & ardentibus precibus incessanter Domino Deo tuo supplica, vt verum tuæ menti lumen infundat, ad agnoscendam infirmitatem, miseriamque tuam: sic te deinceps à graui-

à grauioribus lapsibus benignè
seruare atque defendere dignabi-
tur

C A P V T III.

De confidentia in Deo.

EST quidem in hac pugna
spirituali, dissidentia sui-
ipſius vehementer neces-
ſaria, & longè vtiliſſima,
vt dictum eſt: nihilominus ſi ea
ſola inſtructi in aciem ingreſſi
fuerimus. mox aut victi ſacum-
bemus, aut turpi fuga elabendum
erit. Quamobrem ſuſcepta tui-
ipſius diſſidentia, mox ad Do-
minum Deum tuum confugas,
& pia confidentia ipſi ſupplicans,
omne bonum & auxilium ab eo
patièn-

patienter expecta. Qua in re etiam tria te seruare oportet.

Primò namque auxilium tale ab ipsius Domini tui summa maiestate humilibus ardentibusque precibus instanter petendū est.

2. Deinde frequenter oculos mentis tuæ ad ipsum conuertens, intimè contēplaberis eius omnipotentiam, infinitamque Sapientiam : vt cui nec impossibile quicquam sit, neque graue : cuius bonitas inmensa ac interminabilis, quæ ineffabili desiderio semper parata ac prompta sit, cuncta nobis copiosè largiendi, quæ ad spiritualem vitam, atque ad victoriam ab hostibus reportandam, sint necessaria & vtilia.

Quomodo enim fiet, vt diui-

SPIRITVAKIS. 21

nus ille ac optimus Pastor, qui
 post perditam ovem, totos tri-
 ginta tres annos anxietate maxi-
 ma cucurrit: eamque magnis
 multisque clamoribus vsque ad
 raucedinem ad se reuocauit: ite-
 que per salebrosam ac spinosam
 viam ita quæsiuit, vt sanguinem
 etiam suum propterea fundere,
 vitæque amittere debuerit: quo-
 modo fiet, inquam, vt is beni-
 gnissimus Pastor, suos misericor-
 des oculos, ab oue illa perditâ
 iam ad ipsum clamante, Pasto-
 remque suum anxie quæiente, a-
 vertat, aure sue suas benignas ad
 eius clamorem obturet. Quo-
 modo, quæso, promissionis suæ
 obliuisci poterit, vt eam non su-
 scipiat in humeros suos, festû
 que exultationis cum Angelis su-

is in cœlis, super ea reducta non celebret?

Aut quis vniquam credat, Dominum Deum nostrum, qui magno desiderio cupit habitare in cordibus nostris, in ijsque nobiscum conu.uari: & ad distribuendos suos cœlestes thesauros, ianuam cordis nostri continuè pulsare: eum velle aures suas occludere, suumque accessum negare, tunc enim homo iam cor suum ipsi aperit, ipsumque ad conu. uandum in eo, humillimè ac enixissimè inuitat?

Tertiò ad acquirendam confidentiam in Deo solo, requiritur frequens meditatio veritatis sacrarum Scripturarum: quæ multis in locis manifestissimè nobis attestantur, quòd confidentes in
Do -

Domino Deo nostro, numquam confusi sint.

Est præterea adhuc modus alius, quo & sui ipsius diffidentiam, & in solo Deo confidentiam homo potest acquirere: Scilicet ut in omnibus operibus tuis, priusquam aliquod incipias, te ipsum cogitationibus tuis ad considerationem tuæ fragilitatis tuæ, tum omnipotentis bonitatisque Dei conuertas: dein operari incipias,

Hunc ordinem nisi in operibus tuis diligenter obseruaueris, sæpè deprehendes te deceptum, cum putares tecum magna in Deum confidentia opus suscepisse. Quia præsumptio atque superbia tantopere adherent ac infixæ sunt homini, ut in tota vita sua ab iisdem

dem vix expurgari valeat. Sic
ergo actiones tuas ordinabis, ut
consideratio fragilitatis, vilitatis-
que tuæ, simul & diuinæ omni-
potentiæ ad te iuuandum prom-
ptissimæ, opus ipsum antecedit.

Præterea attende scdulo te
te ipsum decipias: sæpè enim tibi
videbitur, te confidentiam in
tuo plus & confidentiam in
Deo iam affectum esse: cum
tamè adhuc longè aliter affectus
sis. Quod ex tui animi motibꝫ,
si quandoque labaris, facile co-
gnosces. Nam si lapsus, in te tri-
stitiam ac inquietudinem exci-
tet, atque de progressu bonorum
operû te velut desperare faciat.
euidens signum est, te in teipso
solum, & non in Deo confidere.
Et quantò hæc in teipso confi-
dentia ac desperatio maior, ma-

min
pfo
con
Deo
buer
ris
pter
eris
pter
con
Ira
osde
ob
Dor
iti.
te i
cira
am

noruè fuerit: hoc quoque maior,
 minoruè in te erit tua de te i-
 pso diffidentia, & in Deo solo
 confidentia. E contrario, si ve-
 ram de teipso diffidentiam, & in
 Deo solo confidentiam in te ha-
 bueris: non magnoperè mirabe-
 ris lapsus tuus, non multū pro-
 pterea tristaberis, neque anxius
 eris: quoniam agnoscis illos ex
 tua fragilitate contigisse: pro-
 ptereaque non minuent in te
 confidentiam in Deum solum.
 Irasceris quoque tibi propter e-
 osdem lapsus corde contrito, nō
 ob aliam causam, quàm quòd
 Dominum Deum tuum offendi-
 sti. Hæc agens, diffidentiam de
 te ipso magis ac magis in te ex-
 citabis, & confidentiam in Deū
 simul augebis: vnde paulatim

B

in te

in te accendetur vehemens zelus, obtinendi in suscepta ipsius ali pugna victoriam, omnesque hostes tuos vique ad interfectionem persequendi.

Quod equidem vellem quosdam homines spirituales diligenter attendere: qui cum aliquando in defectus incidunt, valde impatientes redduntur. Ideoque nec quiescunt, donec ad Patrem suum spirituale seu Confessarium veniant, ut suæ potius anxietatis quodpram solatium accipiant, quam ob alias causas: cum tamen ad eum ideo solum deberent accedere, ut à commissis peccatis per absolutionem expurgarentur. & per sacræ Communionis assumptionem, spirituale quoddam robur

robore contra hostes suos acquirere:

CAPVT IV.

De exercitatione: & primum de intellectu: & quomodo ab ignorantia & curiositate custodiendus sit.

IVVANT quidem multum in pugna spirituali, diuidentia in ipsius, & in Deo solo confidentia: ut hactenus ostendimus: at sola non valent ad obtinendam victoriam, neque ad firmam hominis a lapsibus custodiam. Ideo prater ista duo, ad pugnam hanc etiam necessaria est EXERCITATIO, quam su-

perius tertium genus armorū
spiritualium, statuimus.

Exercitatio autem hæc potissimum consistit in recto ac pio usu intellectus & voluntatis hominis.

Et primū quidem intellectus sedulo custodiendus est a malis duobus: Ignorantia, & Curiositate. Ab Ignorantia, quod intellectum oporteat esse purum ac lucidum, ut cognoscamus quæ nobis ad superandas passiones affectusque nostros sint necessaria.

Luimen autem quo intellectus ad ista cognoscenda illustratur, duobus medijs acquiritur.

Prius ac præcipuum est Oratio, ut intimis suspirijs inuoces ac o-
res

SPIRITUALIS. 29

res Spiritum sanctum, pro infusione luminis huius in animam tuam.

Posterius est quotidiana exercitatio, Vt omnes res, actiones, atque negotia tua accuratè profundèque consideres: non solum secundum exteriorem aspectum, sed potius in seipsis verè ac intimè. Nam si in hac consideratione te aliquandiu sedulo exercueris, facile deinceps intelliges quæ res & actiones bonæ aut malæ sint: quæ item verè bonæ, & quæ exterius duntaxat apparent esse bonæ. Et hæ quidem posteriores multa ac splendida bona foris promittunt, sed nihil re ipsa præstant, nec vllam menti nostræ quietem afferunt.

Quamobrem, dilecte fili, at-

deinde diligenter ad ea, quæ tibi iam sum dicturus: multum enim te ad feliciter pugnandum iuvabunt. Itaque ut naturam ac proprietates rerum omnium quæ nobis quotidie occurrunt, recte intelligas, fac sedulo ut voluntatem tuam puram ac liberam serves ab omni motu, affectu ac amore, qui non diriguntur aut in Deum ipsummet, aut in media quæ adducunt ad eum.

Nam ut intellectus bonum à malo recte queat discernere, necesse est ut id faciat priusquam voluntas aliquid eorum eligat vel reprobet. Tunc enim adhuc purus est, ut haud obscure possit cognoscere quid bonum verè sit, quid è malum. Posteaquam autem voluntas in rem aut opus quod,

quodpiam consentit: mox impeditur intellectus, ut istud verè cognoscere non possit: voluntatis quippe consensus interueniens, rem aut opus istud vsque ad deo inuoluit atque obscurat: ut intellectui longè melior atque splendidior foris appareat, quam reuera sit. Et si eam sic voluntati repræsentat, fit ut maiori desiderio eam prosequatur atque perquirat, siue in seipsa verè bona, seu mala fuerit. Et quanto voluntatis desiderium aut amor ardentior est, tanto crassius intellectum obnubilat: Is deinde sic deceptus, voluntatem ad eandem rem magis amandam inuitat. Vnde accedit ut hæc duæ præcipuè potentie in hominis anima, tanto potius decipiant in re de-

ducantur, ut subinde ex his tenebris, in alias, & ex hoc errore in grauiorem dilabantur.

Proinde diligenter caueas, ne rem aut opus quodpiam appetas, ameique, nisi prius adhibitis, intellectus examine, & oratione ad Deum pro gratia illuminationis, ad illud verè cognoscendum, sitne bonum an malum. Atque hoc non solum in omnibus alijs rebus, operibusque faciendum, sed & in pijs ac sanctis, quia licet hæc posteriores in se ipsis bonæ sint: potest tamen contingere, ut propter circumstantias temporis, loci, multitudinis, aut obedientię, tibi bonæ non sint. Vnde sæpe factum, ut multi suorum laudabilium piorumque laborum, graue passi sint naufragii.

Inte.

SPIRITVALIS. 33

Intellectum tuum etiam diligenter continebis à curiositate : ne quid hauriat, quod te ab obtinenda in hoc prælio victoria impediat. Curiosa enim disquisitio rerum terrenarum, quæ tibi necessariae non sunt, venenum est animæ, etiamsi quandoque permixtū sit eas scire. Cōtineas ergo intellectū tuum quatenus poteris, & coneris eum reddere insipientem. Nouitates, mutationes in mundo magnas aut exiguas, si ad te nihil attinent, animo exclude. Et quoties ea audire aut spectare oportet, seper in voluntate ipsidem contradicito Quinetiam in cognoscendis rebus celestibus, humilem te seper ac sobrium exhibe : neque aliud quicquam scire desideres, quam

quàm Christum tuum crucifixū,
cuique vitam & mortem. Reli-
qua autem omnia abs te repelle:
sic facies Domino Deo tuo obse-
quium gratissimum: quoniam i-
pse inter amicos optimos nume-
rat eos qui nolunt scire plura,
quàm quæ eis necessaria sunt ad
diligendam ipsius immensam
bonitatem, & seipsos odio ha-
bendos. Quoniam in omnium
aliarum rerum notitia inquiren-
da: latet proprius amor, & quæ-
dam pernicioſa superbia.

Si ergo te ab his diligenter
custodieris, multas hostium tuo-
rum insidias effugies. Etenim
malignus ille spiritus attendens
constantem voluntatem co-
ram, quæ ad spirituales per-
fectionem contendunt, ita ut
possit eos in

SPIRITVALIS. 85

tum adducere: callide struit ini-
 tio insidias intellectui ipsorum,
 vt paulatim in ipsum pariter &
 voluntatem obtineat imperium.
 Scilicet his qui docti sunt, inge-
 nioque pollent: suggerit subli-
 mes atque subtiles cogitationes,
 vt se iam putent cum Deo vni-
 tos esse: atque sic obliuiscantur
 sui ipsorum, nihilque cogitent de
 emendatione conscientiarum, de
 propriæ voluntatis resignatione,
 & superius cognitione. Et hinc
 incidunt in laqueos superbiæ,
 fabricantque sibi in intellectu suo
 quodpiâ velut Idolum propriæ
 sapientiæ, in cuius consideratio-
 ne tantopere se suis cogitationi-
 bus inuoluunt, vt aliorum consi-
 liis se nullatenus indigere iudi-
 cent.

Huiusmodi sanè homines in
 graui versantur periculo, difficul-
 terque curari possunt: quod su-
 perbia intellectus periculosior
 multo sit quàm voluntatis. Nam
 qui sola voluntate superbit, is
 nō omittit obedire quandoque,
 quia aliorū iudicia præsert suo,
 æstimatquè meliora. Qui au-
 tem superbit intellectu, atque
 apud se statuit, suam sententiam
 meliorem esse sententiis cætero-
 rum, quis eum emendare pote-
 rit? Numquam enim se submit-
 tet sententiæ aliorum, dum pu-
 rat se rectius sapere illis. Quip-
 pè si intellectus (qui animæ o-
 culus est, quo superbiam in ea la-
 tentem videre debet atque cor-
 rigere) ipsemet cæcus, omni-
 que superbia plen' sit: quis eum vi-
 quara

SPIRITUALIS. 37

quam emendare poterit? Si lumen ipsum tenebræ sunt, ipsaq: regula curua est, intelligis, facile quid inde sequatur, & quis eorum finis futurus sit. Tempestive ergo te huic superbix opponere, antequam occupet intima tua: & noli intellectui tuo habenas laxare, sed subiice eum consiliis, iudiciisque aliorum: & fides apud te ipsum. Stultus propter amorem DEI: sic eris sapientior ipso sapientissimo Rege Salomone.

CAP. V. T. V.

De voluntate: deque fine in quæ omnes actiones nostras debemus dirigere.

C

DILE-

DILECTE fili, si optas v-
 nus cu Deo fieri ipiritus,
 non sufficit pia propriaq;
 voluntas quodlibet bonu
 faciendi: nisi a Deo excitatus ac-
 que adiutus, totum quod agis,
 etiam ad beneplacitu honorem,
 que ipsius retuleris. Qua in re
 nobis multum cernendum est cu
 natura nostra, que in omnibus a-
 ctionibus, omissionibusque no-
 stris, proprium suum commo-
 dum aut complacentiam querit,
 praesertim in bonis spiritualibus.
 In his enim vel maxime se pra-
 gestit querere: Unde si ei quod-
 piam bonum, ad Dei benepla-
 citum at commodum proponi-
 tur, prompte quidem illud a-
 gendu suscipit: ac non propter-
 ea quod placeat Deo, aut ab ipso
 prohe-

SPIRITVALIS 39

proveniat : sed quia nōcūit vtilitates ac commoda quæ contingunt homini facienti voluntatem Dei.

Quamobrem vt ex hoc diaboli laqueo te extrices, eumque deinceps, tamquam perniciosum impedimentum in via perfectionis sedulō caueas : atque paulatim adsuetas omnia agere aut omittere quōd Deus sic iubeat : eaque sola intentione, facias, vt ipsi placeas : (qui omnium actionum nostrarū initium & finis esse debet.) Idcirco ad ea, quæ tibi iam dicturus sum diligenter attende.

Si occurrit tibi quidpiam faciendum, quōd diuinæ voluntati congruit: non antea voluntatis tuæ consensum ad illud fa-

ciendum adhibebis, quam intellectum tuum in DEVM intenderis? indeque manifeste cognoscas, esse DEI voluntatem, vt illud facias: & esse quoque voluntatem ipsius, vt id facias dumtaxat propter ipsius honorem ac beneplacitum. Quodque voluntas tua à diuina voluntate cō moueatur, vt, istud opus hac intentione & causa sola facias, quòd ipse DEVS sic velit propter honorem ac gloriam suā sanctissimæ Maiestatis.

Similiter si quid per voluntatem tuam vis omittere aut repellere tanquam inconueniens diuinæ voluntati, non statues illud apud te donec oculum intellectus tui (vt modo declaratum est) in DEI voluntatem direxe-

vis. Deinde observa te ipsum, diligenter ne decipiaris: quoniam am videberis tibi sæpè hoc, illudve agere aut omittere propter voluntatem ac beneplacitum Dei: cum aliud in te lateat. Natura enim nostra adeò occultè seipsam, in nostris studiis & actionibus quærit: ut quæ putas tibi ob solius Dei amorem place-re aut displicere: in iisdem potius tuam utilitatē solum spectes.

In principio itaque omnium actionum tuarum excludè ac repelle abs te, quatenus poteris, omnem intentionem, cui aliquid privatæ utilitatis admixtum est: nec agere aut omittere quicquid incipias, donec interius in animo tuo cognoscas, solam Dei voluntatem ac beneplacitum te moue-

re & impellere, vt opus istud ag-
grediaris atque perficias.

Si autem otij ac temporis
tantum habere non possis, vt an-
te vnum quodque opus facien-
dam, huiusmodi intentionem,
causisque mouentes in te exci-
tes ac ponderes, cura saltem vt
quando per diem dabitur occa-
sio, huiusmodi intentionem in te
suscites: scilicet, quod in omni
actione & omissione tua, solius
Dei beneplacitum honoremque
spectare velis ac quærere. In ne-
gotiis autē quæ aliquam tempo-
ris morā postulant, intentio ista
omniñō & expresse ante prin-
cipium eorū debet animo concipi.
Quinetiam in negotiis quæ
aliquandiu durant, isthæ inten-
tio a principio vsque ad finem a-
liquo.

SPIRITV ALIS. 43

liquores iteranda est; ne post
 initium, alia fortasse intentio in
 animum tuum tacite irrepavit:
 que sic effugias occultas fraudes
 nature tue, que nimium prona
 est ad querendum cominoda sua:
 adeo, ut tamen si bona, puraque
 intentione, opus coeperis; ipsa
 tamen in operis medio istam tu-
 am intentionem bonam inuer-
 eat, & seipsam: id est, pro hono-
 re Dei, suam querat utilitatem
 ac honorem.

Omnis ergo Dei servus, qui
 in hac difficili pugna non egerit
 vigilēs excubias, sæpe opus bo-
 ni incipiet, cum intentione im-
 plendi voluntatem Dei, iuxta
 ipsius diuinissimæ Maiestatis be-
 neplacitum. Sed postea, prius-
 quam animadversat, opus istud

ipſi tantoperè propter ſeipſum
placere incipit: vt voluntatis
gloriæ ac honoris Dei prorsus
obliuiſcatur. Senſim quoque à
propriis oblectationibus, com-
modis, honoribus (quæ ex iſto
opere percipit aut expectat) vs-
que adeò conturbatur, fascina-
tur, abſtrahitur: vt ſi Deus ipſum
aut per infirmitatē aut per homi-
nes, aut modo quocumque alio
ab iſtis priuatis cōmodis impe-
diat, protinùs veſtementer con-
turbetur, triſtetur, inquietus
reddatur: valdeque difficulter
ſeipſum reuocare poſſit, vt re-
deat ad primam intentionem
ſuam, faciendi quod Deus iuſſit
pro ipſius ſolius honore ac
gloria.

Quam quidem intentionem
valde ſollicitè custodies in omni

SPIRITVALIS. 45

bus actionibus & omissionibus suis. Vix enim credas quantum roboris, virtutis ac meriti ea asferat. Nam minima quoque & quantumlibet vilia opera, hac intentione (vt placeant Deo propter honorem nominis sui) ab homine iacta: plus apud DEVM valent atque merentur, quam maxima quæque opera sine hac intentione præstita.

CAPVT VI.

*De duplici voluntate in homine:
& earum continua inter
se pugna.*

SCIRE oportet te, dilecte fili, duas in nobis esse voluntates: alteram rationis, quæ
CS & ra-

& rationalis, & superior voluntas dicta est: alteram sensualitatis, quæ dicitur sensualis ac inferior voluntas. Itemque sensualitas, appetitus, concupiscentias, caro, passio, & alia his similia.

Et licet utraque hæc voluntas in homine sit: tamen cum ob solam facultatem rationis homines dicamur ac simus, nunquam aliquid voluisse dici, haberi que debemus, quod sola sensualitas appetit, donec superior voluntas nostra, quæ cum ratione coniuncta est, in istud consentiat, ac pariter velit.

Ex hac varietate oritur universa nostra spiritalis pugna. Nam cum superior voluntas nostra ac ratio, media sit inter voluntatem Deæ, quæ supra eam est,

SPERITV ALIS. 47

est, & sensualitatem, quæ sub ea
est, ipsamque indefinenter, ad
malum tentat ac allicit: Idcirco
veraue & Dei voluntas, & sen-
sualitas nostra, contendunt vo-
luntatem nostram ad suas partes
pertrahere, & nunc quidem illa,
nunc hæc, eam sibi subiicere, &
obedientem reddere molitur.

Nihilominus omnibus homi-
nibus, qui aut virtutibus verè
sunt præditi, aut è contrario in
peccatis suis perseverant: pugna
ista haud difficilis accidit: Qui
enim virtutibus sunt præditi, hi
postquam Dei voluntatem intel-
ligunt, mox eidem consentiunt,
obmurmurantemque sensualita-
tem compescunt. Impij autem
contra, sensualitatis suæ appeti-
tum sequuntur, & contradicen-

C d

tem

tem voluntatem DEI non audiunt. Sed illis, qui hactenus quidem peccatis fuerunt dediti, nunc autem ea deferere, atque à mundi & carnis suæ delitiis, (ut deinceps in amore ac cultu Dei & Domini nostri IESV Christi, vitam piè transigere queant) semet proponunt segregare: pugna hæc (maxime in principiis) satis difficilis accidit. Quoniam interior inspiratio ac pulsus, quæ ipsorum ratio supernè à voluntate Dei suscipit: & graves contradictiones seu motus aduersantes, vel tentationes, quas infernè à sua sensualitate debet tolerare: utrinque tam potentes sunt, ut ratio inde in graues redigatur angustias,...

Nemo autem se feliciter pugnare

gnare arbitretur, Deoque dignè
 seruire, nisi probe instruct⁹ ac pa-
 ratissimus sit ad æquanimiter to-
 lerandos omnes dolores, quos
 ob derelictas priores suas volu-
 ptates transitorias. perniciosasq;
 in seipso experitur. Etenim in-
 ter alias hæc præcipua causa est,
 cur multi ad perfectionem ve-
 ram non perueniant, quod dolo-
 ribus, quos in principio conuer-
 sionis suæ, & derelictionis prauo-
 rum affectuum ac desideriorum,
 in seipfis præter spem sustinent:
 nolunt resistere, nec contra eos-
 dem (quod more truculentorū
 militum per insidias ipsos inua-
 dant) rationis gladio volunt pu-
 gnare: sed potius miserè turpi-
 terque dant terga, armaque abij-
 ciunt

tiunt, & in hostium manus, durius deinceps tractandi denuò se victos tradunt.

Et hinc deprehenditur quidam valde periculosus, nec minus perniciosus dolus, quem perpauci animaduertunt. Multos enim videre liceat, qui dum vitam spiritualem inchoant: se ipsos plus æquo diligentes, initio actiones suscipiant, quæ ipsis præ aliis gratæ sunt, cum potius hanc vitam, inchoare deberent à notitia naturalium affectionum ac desideriorum sensualitatis suæ: primumque contra ista certamen subire, ac prosequi, donec rationis imperio ea penitus, quatenus in hac quidem vita fieri potest, subiecissent.

CAPVT VII.

De pugna contra affectu sensua-
litate: deq; interiori exercitati-
one voluntatis ad comparan-
das virtutes.

Quotiescumque ab appe-
titu sensualitatis tuæ, te-
sentis tentari, confestim
animū tuū verſas ad De-
um, qui te ſic excitat: quantumq;
vales repugna. Vt autem in hac
pugna contra ſensualitatem tu-
am victor euadaſ, variis modis
contra eandem te inſtrues.

Primo mox vbi tentatio in
ſensualitate exurgit, fortiter eam
repelles, ne ſuperior voluntas
ſcū

seu ratio, in eam consentiat.

Deinde cum aliquam talem
tentationem sic superaueris at-
que reieceris, denuò eandem
in te suscites, & pari seruire, vt
antea eam repellas. Idemque
fac iterum, iterumque vt toties
maiori zelo eandem abomine-
ris, repellas, atque contemnas.
Et hunc cōflictum suscipies cum
omnibus tentationibus, affecti-
busque inordinatis sensualitatis
tuæ, præterquam cum carnali-
bus: de quibus, dicemus inferi-
us suo loco.

Postremo assumes tibi exer-
citiâ virtutum illarum, quæ ten-
tationibus vitiorum istorum ad-
uersantur. Verbi gratia. Ten-
taris ab impatientia: cumque
mentem tuam ad interiora re-
uocas

uocaueris, aperte cognosces, ten-
 tationem hanc impatientie in-
 cessanter pugnare, contendere-
 que cum voluntate superiori
 seu ratione tua, vt eam pu-
 gna deterreat, & ad consensum
 pelliceat. Propterea tanto per-
 tinacius rationis tue virtute ei-
 dem tentationi contradices, ac
 repugnabis, ne in eam consen-
 tiat: atque ab hoc labore repu-
 gnandi non desistes, donec ho-
 stem in te senseris deuictum, ac
 tibi iam in captiuitatem tradi-
 tum.

Sciendum tamen est, hostem
 nostrum, cum nos huiusmodi
 passionibus ac desideriis con-
 stanter viderit rebellare, perfida
 calliditate ab iisdem suggerendis
 motuum quam desistere: Quod-
 que

que amplius est, si eas quando-
que in nobis suscitatas conspi-
cit, mox iterum suppressit: ne
si frequentius rationis benefi-
cio contra easdem dimicaueri-
mus, istas nobis virtutes com-
paremus, quæ huiusmodi passi-
onibus sunt contrariæ.

Quamobrem cautum te esse
oportet, ne occasio acquirendi
virtutes, in te negligatur. Si
ergo cum hoste inducias statuisti,
& iam apud te metipsum quie-
tus es: reuoca tibi ipsi in memo-
riam tentationes iam superatas
& exclusas: simulque & cogita-
tiones malas quas ante illud
tempus habuisti, in te instaure,
atque erga easdem sic te geras, ac
si consentire, usque victoriam
velut concedere velles: simulque
diligen-

SPIRITUALIS. 55

diligenter attendas, quænam argumenta, quasue rationes hostis malignus tibi suggerat, ad quod malum te instiget, & quomodo eius prauis suggestionibus apud te cogites morem gerere. Cumque inter hæc senseris cordis motus in te ascendere & augeri: cogitationesque malas iam propè tibi dominari: adeò ut & ratio ipsa quasi cõsensisse videatur: tunc pedem mox retrahere, & magna vis suscita in te cogitationes bonas, istis malis contrarias, & quicquid hæc tibi mali suggesserunt: audacter pernega. Et huiusmodi cõflictum utrarumque cogitationum, toties, tamque diu in te renoues, donec sentias te iam totum te ipsum vicisse.

Sed præterea sciendum, etiam

si ho

si hostes nostros fortiter pugna-
do: quod pium, iustumque est
superauerimus nondum, tamen
nos ab eis securos esse, donec o-
dio perfecto eos oderimus. Quod
odium contra eosdem vt in no-
bis excitetur, crescat, perficiatur:
oportet eos, id est, nostros pra-
uos affectus iterum iterumque in
nobis suscitare, & ad certamen
prouocare, vt subinde cum ma-
iori indignatione ac tædio spiritus
eos repellamus & abominemur,
donec verum ac constans odiū er-
ga eosdem in nobis experiamur.

Vt verò animam tuam
etiam ornare possis virtutibus,
non sufficit te cum prædictis e-
xercitationibus spiritualibus
pugnare contra passionēs, af-
fectusque malos: sed oportet te
quosdam etiam affectus bonos &

SPIRITUALIS. 57

exercitia de virtutum passionib?
 contrariarum suscipere, in ijsque
 sedulo, frequenterque occupari.
 Hoc terò modo. Si quis tibi cau-
 sam dedit impatientiæ : non fac-
 erit impatientiæ motus? iuxta
 præcedentem doctrinam superare
 ac repellere : sed optare quoque
 debes ac petere, vt ab eadem per-
 sona, quæ tibi molestiam intulit
 denuò eodemque modo sæpius
 turberis : quinetiam teipsum
 compelles, vt molestias istas
 gratas habeas : propositumque
 concipies huiusmodi molestias
 plures, ac grauiorès deinceps sus-
 tinendi. Quodquè his amplius est
 etiam coges te, vt cum ea persona
 quæ tibi molestiã, è qua ad impa-
 tientiam cõcitat⁹ es, intulit: aman-
 ter suauiterq: loquaris, ei que in
 omnibus gratificandi, inservien-

Si que promptitudinem deferas.

Ac licet huiusmodi exercitationes tibi valde difficiles fuerint, tamque frigide abs te præstari videas, ut iplemet deprehendas, eas contra voluntatem tuam à te fieri nullatenus tamen eas intermitteres. Quonquam enim difficiles tibi sint, conseruant te tamen fortem & audacem in prælio, viamque parant ad victoriam.

Præterea attende tibi diligenter, ut non solum contra graues ac vehementes tentationes contraque manifesta scelera sic pugnes: sed & contra quolibet leuissimas, minimasque inordinatas passionēs ac motus. Hi enim istis grauioribus fores aperiunt, viamque sterunt, ut nos incautos inuadant, & ad pessima quæque
vitiâ

SPIRITUALIS. 79

vitia sollicitent. Contingit enim his, qui leuioribus motibus sententationibus ad vitia negligentius resistunt, vt postea frequenter & ex improviso ipsos inuadāt multo grauiores tentationes, & impetuosius quidē, quā vñquam

Tandem quoque tibi pugandum est contra affectus & desideria rerum licitarum, honestarumque, quas scis tibi non esse necessarias. Inde enim & exercitior redderis in palæstra hac spirituali: & gratum Deo præstabis obsequium.

Dilecte fili, aperte tibi nunc dico, si iuxta præscriptos modos teipsum in hac spirituali pugna exercitaueris, futurum breui, vt adiuuante gratia Dei, totus spiri-
tualis

qualis efficiaris.

Reliquas verò exercitationes etiam tibi laudabiles videantur, tantaque cum iugitate ac dulcedine mentis abs te fiant, vt iam putes te, cum crucifixo tuo Domino Iesu Christo familiariter velut colloqui: velim tamen tibi persuadeas, nunquam istas delectationes te iuuare ad consequendam perfectionem spiritus.

Nam sicut vitia in nobis inde originem trahunt, quòd superior voluntas, seu ratio nostra, inferioribus affectibus sensualitatis morem gerit atque indulget: Ita e contrariò generantur in nobis Christianæ virtutes, si voluntatem nostram sæpius diuinæ voluntati submittimus, ei que more gerimus ac obtemperamus

Et sicut

SPIRITVALIS. 61

Et sicut voluntas nostra non potest bona, Decque placens esse, (quantumcumque bonas ac sublimes inspirationes à Deo accipiat, & ab eius voluntate ac gratia ad faciendum bonum impellatur) nisi eisdem Dei operationibus in se consentiat: ita & eadem voluntas nostra numquam potest dici mala & aliena à Deo, (quantumcumque grauitè ac diu à sensualitate tentetur, turberur impellatur) nisi eidem consensuerit.

CAPVT VIII.

Quid faciat cui, videbitur superior voluntas sua seu ratio, ab inferiori voluntate seu sensualitate, iam designata, eidemque omnino subiecta.

D

L. II. E.

DILECTE mihi. si ubi
nonnumquam videatur
voluntas tua superior te
ratio, in pugna contra sen-
sualitatem tuam mihi efficere, quod
nullum efficacem motum con-
tra prauos affectus in te depre-
hendas: noli turbari sed viriliter
persiste, constanter pugnare ne-
cesses. Nam quamdiu ratio tu
se a consensu in istum motum affectus
sensualitatis tuæ cohibet: tam-
diu tu habitus superior es in prae-
lio, melioraque eis obtimes.

Non enim tibi necesse est, ut
omnes affectus ac motus sensuali-
tatis in te, rationis tuæ imperio
mox acquiescant: nec in hoc no-
stra consistit gloria, vel ulla
prauos motus sensualitytis in
nobis sentimus, si scit autem
quod

SPIRITVALIS. 63

quod ratio ac voluntas nostræ
(quantumcumque sensualitas
inordinatis moribus suis in no-
bis seuiat) semper possit facere, &
omittere, tractare, velle, ac desi-
derare quodeumque, quando,
quomodo, quoties, & ex causis
quibuscumque voluerit. Quini-
mò nec diabolus ipse, neque
mundus totus voluntatem hanc
nostram vniquam cogere pos-
sunt.

Et licet nonnumquam euenit
vt hostes tui ex improviso & cum
tanto impetu ac violentia in te ir-
ruant, adeò vt ratio tua tempus
non habeat, cogitationes ac e-
xercitia pia, quæ istis violentis
motibus repugnarent, in seipsa
suscitare : tantum tunc vrere lin-
gua tuas, & dicere: *Non, non credo ti-*

bi, *Nolo te, Non consentiam tibi
in hac in aeternum.* Sic, inquam
te tunc geras, sicut qui ab hosti-
bus suis exterioribus ex improvi-
so obruitur. Is enim cum se capu-
lo gladij tueri non potest, resi-
lit aliquantulum ut locum & tem-
pus habeat, gladium suum eua-
ginandi & hostem cuspidem peten-
di. Resilias ergo & tu, ut habeas
tempus agnoscendi vilitatem tu-
am, videlicet quod ex teipso
nullatenus possis superare: si-
milique spem atque fiduciam o-
mnem collocandi in Deum qui
potest omnia. Atque tunc vali-
dum retum hosti inflige, dicens

*Domine adiuua me. O Deus
meus succurre misero mihi. O*

Iesù.

SPIRITV ALIS **CS**

Iesu. O Maria, dignissima mater Dei, per opem periclitanti.

Et si quid temporis habeas reliquum: poteris voluntatem tuam, ne vincatur, intellectu tuo, nonnihil iuuare: considerando ea media, quibus ipsa voluntas tua contra hostes suos corroborari possit. Vt si quandoque contingat te proper aliquamurbationem, graui impatientia affici adeo vt voluntas tua eam ferre aut dissimulare neque velit, neque possit: confestim suscipiat sequentes cogitationes.

Primum num aduersitatem hanc commerueris: & si inuenis te eam commeruisse, aut causam ei dedisse: protinus quiescas animo, nec porro turberis: quoniam æquum, ac iustum est, vt vulnus,

quod tuis ipse manibus tibi inflixisti patienter sustineas.

Deinde: Si intēligis te aduersitati huius causam non dedisse, tunc conuertere oculos mentis tuæ ad alia peccata tua, ob quæ Deus te nondū pro meritis castigauit, nec tu teipsurū hactenus uidebueras, afflixisti: Inde colliges: quod benignus ac misericors. Deus, tibi uel pœnam æternam, quam in inferno, uel temporariam, quam in Purgatorio sustinere deberes: in hanc paternam ac mitē castigationem commiseratuerit. Proptereaquē æquissimū esse, ut non solum placida mente sustineas, sed & pro tanto beneficio eidem gratias agas.

Tertio, si tibi videbitur, te pro
1. cibus peccatis satis magnam,
duramque

SPIRITUALIS 69

duramque poenitentiam egisse:
(quod tamen numquā apud te
statues:) iterum cogita, nemi-
nem in regnum cælorū posse in-
trare, nisi per angustam portam
abiegationis sui ipsius, & patien-
tiæ in varijs tribulationibus.

Nam & Christus Dei filius,
Saluator noster, omnesque Sancti
Dei per hanc solam viam ingressi
sunt in cælestem illam patriam.

Quartò, etiam si posses per a-
liam viam intrare in regnum cæ-
lorum, tamen charitatis iure ac
debito, istud nequaquam optare
debes. Nam filius Dei, ex amore
tui, & propter patientiæ exem-
plum, per spinas & crucem ingres-
sus est in gloriam tuam.

Quintò apud te statues, inter
omnes medicationes, quantū-
cumque

cumque pias, in quib' te exerceri
oporteat, ut voluntatē tuā in his
alijsque euentis ac necessitatibus
tuis, quam optimē confortes:
hanc præcipuam ferē esse, si cogi-
tes quantum gaudium atque læ-
titiā capiat Deus, quā celebrē
testum agat, quā largo te profe-
quatur amore. si te videat no-
mine suo tam strenuē pugnare.
Non potest enim ipsi quicquam
gratius abs te fieri, quā si praua
in te desideria mortifices ac eradi-
ces, & è contrario virtutū studi-
a fecteris; idque propterea, quia
scias ipsius hanc esse voluntatem
ac beneplacitum.

CAPVT IX.

SPIRITUALIS 89

De occasione pugnae non fugienda.

DILECTE filii; omnibus tibi à me hætenus propositis medijs ad consequendas virtutes; addo tantumquam memoriale quoddam: ne occasiones pugnae tibi occurrentes, metuas atque declines. Nam si virtutem quampiam (exempli loco, patientiam) consequi volueris: non expedit tibi, ut te segreges à personis: vel eas res (ut Verba, opera, cogitationes) repellas aut fugias) quæ te ad impatientiam commouent. Non fugias, inquam, sed optes potius, quæras aines conuersatione ac locum ceteris, qui tibi molestias afferunt. Et quotiescunque tibi cum eis conuersandū est, præpara te,

nam

quamque voluntatem. serua in-
structam atque paratam ad quas-
libet tribulationes atque mole-
stias, quæ ab eisdem tibi afferti
poterunt, suscipiendas sustinen-
dasque. Hoc ni teceas, quinqua
allueas ad consequendam pa-
tientiz virtutem.

Similiter si te aliquis operis
induerit, durumque nimis videat-
ur: (propterea quod vel persona
precepiens tibi displiceat: vel
quod opus ~~ex~~ sese molestum sit
vel quod per illud ab opere alio,
quod faceres libentius, impedia-
ris) nullatenus tamen opus illud
intermittes, sed præceteris omni-
bus exequeris, etiam si te pluri-
mum conturbet atque diuexet.
Tamen si etiam eius intermissio
te de nouo quietum, placidumque
:ed-

das, nequaquam tamen ab eo faci-
ciendo desistes. Sic enim magis
magisque instructus fies ad alie-
quendam virtutem patientiæ.
Illa enim quæ, quam tibi optas,
non est recta ac vera, eo quod nõ
proficitur à corde puro, & ab
omni inordinata passione libero.

Idem te moneo ac doceo de
cegitantibus, animum tuum
quandocumque turbantibus ac con-
tristantibus. Videlicet, ne eas
vniquam a te in totum repellas,
sed ut grati s hospites seculo cu-
stodias: quia per molestiam quã
afferunt hec consequeris, ut or-
tanes aduersitates à quo animo
sustineas. Qui te autem, fili mi,
docet aliter, is te potius sugere
iubet in tribulationibus, quod à
te pugnando queritur: illa nem-
pe vir-

nempe virtutem, quam tu tibi ex
victoria de hesibus exoptas.

Ceterum tyroni seu nouitio
in hac spirituali palæstra, certamen hoc cum prauis cogitationibus cautè subeundum est. Proinde aliquando quidem pugnat cum iis, aliquando verò assumet alias: quatenus scilicet has aut illas, sibi plus minusue intelligit prodesse, ad acquirendas virtutes.

Numquam eiusmodi molestas cogitationes prorsus derelinquet aut fugiet. vt nihil inde turbationis, molestiæque in se sentiat. Etiamli enim per fugam, earum impatientiæ occasione præcidat nullam tamen in corde suo firmitudinē inde nanciscitur aduersus impatientiæ motus ipsurgentes.

tes. Quo fiet, ut alias à satellitibus impatientiæ petitus ac ter-ritus facile succumbat: quòd sibi de armis ad præliandum aduer-sus eosdem, non satis antea pro-uidit: id est, animum suum non imbuat cogitationibus, consiliis-que seruandæ in omnibus aduer-sitatibus patientiæ. Et hæc qui-dem pugna non solum, contra impatientiam, sed contra quæ-habet vitia utiliter suscipitur, præ-terquam contra carnalia, de qui-bus inferius præcepta trademus.

CAPVT X.

De pugna aduersus subitas ten-tationes, passionessq̃.

QVI necdum affuetus est subi-

tas aduersitates atque molestias, placido vultu animoque suscipere: hoc ferè modo se assuefacere poterit. Nempe si eas intellectu suo diligenter considerauerit voluntateque desiderauerit ex periri: semperque eas instructus atque paratus expectauerit.

Modus autem aduersitates istiusmodi per intellectum considerandi hic ferè est. Attende diligenter statum, vocationemque tuam, locum quoque & personas, vbi & cum quibus te quotin die oportet cōuersari: sic cognosces facile quæ tibi euenire possint, & quomodo animum tuum aduersus ea corroborare debeas: ne inordinate turbetur atque succumbat. Etsi fertasse cōtingit alia tibi euenire quàm putabas:

præ-

præter istam animi tui corrobor-
ratione ad illa æquanimiter per-
ferenda. quam tua præparatio
modo causauit: Huiusmodi eti-
am ratione te poteris iuuare.

Statim atque videris vel au-
dieris te contemni, aut molestia,
aduersitateque aliqua affici: eti-
am inuitus mentem tuam ele-
ua in Deum eiusque immensam
bonitatem, dilectionemque erga
te considera: sic intelliges, ipsum
esse præcipuam causam huius
turbationis, angustiarque tuar, eam-
que propterea tibi immittere, vt
doceat te eam propter amorem
sui patienter sustinere, faciatque
te sibi magis magisque appro-
pinquare, perfectiusque vniri.

Posteaquam autem sic cognou-
eris, esse diuinæ Maiestatis be-

Replacitum, vt calamitatem
 istam placide perferas, tunc co-
 uerte cogitationem tuam ad tei-
 psum, incipiasque te arguere,
 dicens animæ tuæ: *Eheu, cur hanc
 abs te crucem abiicere contendis,
 quam tibi non hic aut alius ini-
 micus homo; sed dilectissimus,
 optimusq; Pater tuus imposuit?*
 His dictis, verte animum ad præ-
 sentem crucem seu calamitatem
 tuam, eam saluta, lauda, ample-
 xare, & quanta potes alacritate
 & gaudio in te suscipe.

Quod si etiam passiones at-
 que motus tam vehementes in te
 exurgant, vt non sinant te men-
 tem ad Deum eleuare, sed & vul-
 nerauerint te, & iam non nihil
 superauerint: nihilominus per-
 seque-

seueres tu in proposito tuo, ac si nullatenus superatus esses.

Verum inter alia remedia aduersus subitas ac inexpectatas turbationes, facile præcipuum est, vt remoueas abs te causas, è quibus istiusmodi tentationes exstunt. Vt si animaduertis, te ob amorem alicuius rei facile commoueri animo, si ab ea consequenda impediaris: cura vt amorem hunc erga rem istam animo tuo excludas. Si autem turbatio, vexatioque tua, non ab ipsa re, sed à persona, quæ eam tibi infert, aut procurat, exoritur, eademque personâ tibi tantopere inuisa est, vt etiam minima quæquæ ab ipsa profecta, te conturbent: tunc remedium erit optimum, vt teipsum, seu vo-

luntatem tuam ad eam. aman-
dam compellas.

CAPVT XI.

*De pugna contra carnem no-
stram, eiusq; praua
desideria.*

Contra hoc genus vitio-
rum, dilecte fili, nouo quo-
dam & priori contrario
modo tibi pugnandum est.
Sunt autem præcipue ac singula-
riter tria hic spectanda tempora:
nimirum tempus antecedens,
concomitans, & cōsequens ipsas
tentationes.

Antequam ergo huiusmodi
carnales tentationes in te exur-
gant.

gant, numquam cum eis pugnam
suscipies: Causas tamen è qui-
bus oriri solent, diligenter vita-
bis & abscindes. Idcirco omnem
conuersationem, quæ cum ali-
qua occasione ad has tentationes
coniuncta est, fugias quantum
poteris, tameti tibi videatur le-
uissima. Non aspicies huiusmo-
di homines aut res alias lepidè,
non salutabis eos amanter, ne-
que manus eorum comprimes:
sed si quæ tibi cum aliqua tali
persona tractanda sunt: ea gra-
uiter, festinanterque perages: nec
diutius cum ea conuersaberis,
quàm sola ac nuda necessitas po-
stulet.

Posthæc etiam vitabis otium:
semperque teipsum cautè obser-
uabis. ne quid cogites aut fa-

cias, quod statum tuum dedecet.

Tertiò, obediens eris tuo superiori in omnibus, ne vñquam ei contradicas, sed facias quacumque iusserit.

Quartò, numquam temerè iudicabis proximum tuum de hoc vitio: & licet eius peccatum a deò manifestum sit: vt abs te non possit excusari: tamen condolebis ei, omnemque iracundiam & contemptum aduersum eum cohibebis: easque lapsum in tuam. potius vtilitatem conuertes: videlicet reipsum humiliando, contemnendo, ac sub terram vsque deprimendo: & timore contremiscens, Deum ardentissimè ora pro custodia, ne & tu similiter tenteris atque labaris. Si enim tu alios iudicaueris

cun-

contempserisque, DEVS te puniet magno tuo malo: videlicet permittendo, vt & tu in istud vitium prolaboris: indeque discas tuâ superbiam agnoscere, & te humiliare: indeque cures superbiam istam in te suppressere, & excidere. Nam si superbus sis & non labaris, non leuiter de salute tua dubitandum est.

Quintò ac vltimò, attendas diligenter, si aliquando per sensibilem gratiam in te, spiritua-lem aliquam consolationem quæsiueris, obtinuerisque. ne in ea tibi placeas: neue te inde meliorem iudices: nec putes te inimicos tuos deinceps non superaturos. sed semper sollicitus esto & time. Tempore concomitante tuas tentationes debes attende-

re, num proueniant à rebus exterioribus, an ab interioribus. In exterioribus numerantur conuersatio, colloquia, lectiones & studia, quæ ad huiusmodi tentationes irritant. Contra quæ omnia non est præsentius, valiusque remedium quàm eorum intermissio ac fuga. Cum his enim tentationibus non est suscipiendum prælium sed longè fugiendæ sunt, ne mentem contaminent.

Interiores causæ existunt vel à corpore nostro, quòd nimis viuendum ac validum sit: vel à turpibus cogitationibus: quæ nunc à prauis moribus nostris, neglectaque sensuum custodia: nunc à diabolo in nobis excitantur.

Cau-

SPIRITVALIS 83

Causas quas corpus n^{ost}rum præbet ad carnis vitia, præcidere oportet ieiuniis, ciliciis, vigiliis, castigationibus, aliisque mediis asperioribus: quatenus unicuique sua ratio dicat, aut superioris autoritas mandat vel indulget.

Contra cogitationes autem turpes non sunt media utiliora, quam oratio sancta, meditationes piæ, labores atque negotiorum tractatio, quæ statum tuum deceant. Meditationes autem tuas nolim te instituere de iis rebus, quas plerique in suis spiritualibus libris præscribunt volentibus hæc vitia superare & excidere: nimirum ut initio consideres carnalium vitiorum turpitudinem atque libidinem, quæ
num-

num quam queat exsatiari. Deinde
inde grandem ignominiam atque
pericula quæ cum iisdem con-
iuncta sunt. Tandem amissionem
famæ, bonorum temporalium,
favoris ac benignitatis: itemque
diuinæ gratiæ in præfenti &
beatitudinis æternæ in vita
futura. Tamen si enim huiusmodi
meditationes bonæ sint, non
conferunt tamen ad horum vitiorum
tentationes superandas. Nam cum
omnium iudicio, optimum statuatur
contra hæc vitia remedium, fuga:
idcirco fugere oportet quicquid
vllam præbet turpibus cogitationibus
occasionem. At in istis, quas dixi,
meditationibus, ut intellectus se
fatiget pro his vitiis detestandis,
tamen cogitationes de
iisdem

SPIRITVALIS 85

iusdem interea infigit memoriæ:
vt vehementer timendum sit ne
labatur in aliquam earumdem
delectationem.

Quamobrem insurgentibus
tentationibus horum vitiorum,
assume tibi potius meditationes
de passione ac morte Domini
nostri IESV Christi. Et si tentati-
ones ex te in his etiam medita-
tionibus, contra voluntatem tu-
am infestent atque perturbent:
aut quomodocumque te contra,
easdem armaueris: nihilominus
semper nouam tibi molestiam
deceptionemq: intentent, (quod
tibi pariter vt aliis facile pote-
rit euenire) nequaquam tamen
pusillanimis eris, aut susceptas
tuas bonas meditationes inter-
mittere: neque etiam cum istis te
turban-

turbantibus cogitationibus villo
modo contendas: sed constan-
ter pergas in meditationibus tu-
is, & volitantes istas cogitatio-
nes turpes quasi ad te nihil per-
tineant, relinquant, atque exhibi-
les. Hoc enim vnicū, optimum-
que remedium est, impuras isti-
usmodi cogitationes superandi,
quantumcumque indefinenter te
diuexent ac obruant. Et caue
ne vñquam cum illis disputes, an
consenseris in eas, nec ne: quo-
niam latet in hac quidam dia-
bolicus dolus, qui sub hac spe-
cie boni cupit te illaqueare &
involuere. Quod aliās, vbi fue-
ris quietior, & hęc tentationes te
molestare cessauerint, cogno-
scere poteris facilē à patre tuo
spirituali. Cogitationes tamen
isti.

SPIRITUALIS. 87

istiusmodi tuas non intermittes tuo Confessario expressè confiteri: nec te eius pudeat. Nam ad hostes nostros superandos valde necessaria nobis est humilitas.

Quod attinet ad sanctam orationem: quæ pariter medium quoddam est contra hæc vitia carnalia, & alia: scire te oportet, eleuationem mentis in DEVM, esse vtilissimam, semperque faciendam cum proposito orandi DEVM pro victoria contra hos tuos hostes. Caueas verò, ne tentationes has, mentis tuæ cogitationibus coram Deo explices, quasi ostensurus ipsi quæ sit tentationum tuarum malitia & iniuria. Nam ex earum commemoratione, facilis in delectationem de iisdem lapsus est. Et
hæc me

hæc modo tibi in cautelam sufficiant.

Cum tentationes carnales iam te deseruerint, nequaquam in animum induces tuum, deinceps te ab iis fore liberum atque securum: sed continuè tui curam habeas, ne quid eorum, quæ tibi ad easdem tentationes occasionem præbent, in animum tuum admittas: etiamsi tibi fortè videatur consultius cum iisdem mente pugnare, propter alicuius boni operis ac virtutis exercitium. Nam in tali persuasione latent doli corruptæ naturæ nostræ, & laquei diaboli ad inuoluendum animum, & pelliciendum ad aliquam delectationem.

CAPVT

CAPVT XII.

De pugna contra acediam, negligentiam, pigritiam.

DILECTE fili, vt ab hoc pernicioso vitio tutior esse possis, omnem tuam industriam, diligentiam viresque impendas, vt bonis inspirationibus locum apud te prompta voluntate concedas, omnemque terrenam consolationem, curiositatem, & superflua negotia, quæ tuo statui non congruunt, declines.

Cumque pro eo qui in hoc Acediæ vitium lapsus est, non inueniatur remedium præsentius,

us, quàm operari bonum, à quo
tamen ipse, vt piger (qui mole-
stiam ac fatigationem potius,
quàm fructum laboris cōsiderat)
omnino abhorreat: Idcirco bo-
num istud sæpe mente versabit,
sibi que planè persuadebit unicā
mentis eleuationem in D E V M,
unicamque genuflexionem, prò-
pter nomen ipsius factam, mā-
ioris valere, quàm cunctos the-
sauros totius mundi. Fatigatio-
nem vero ac molestiam, cum la-
bore coniunctam, adeò apud sei-
psum occultabit, vt longè mino-
ra, leuioraque appareant, quàm
reuera fuerint: Vt si tibi quando-
que vacandum sit piis meditati-
onibus vnica hora tota: idque tuæ
pigrity nimis diuturnum, atque
molestum videatur. pio dolo

SPIRITV ALIS. 91.

tuo corpori persuadeas, tantum dimidiatum quadrantem vnius horæ te huius labori velle tribuere, moxque cessare. Quæ mora vbi transierit, iterum corpori tuo persuadeas, vt paulò diutius sustineat. tunc te cessaturum: idq: toties repetas, donec hora tota transierit, sicque pigritiam tuam facile excuties.

Si autem in teipso experiaris, corpus tuum laborem huiusmodi terre non posse: licebit tibi eundem differre in aliud tempus. donec paulatim assuefeceris corpus, vt maiori alacritate ac fervore deinceps se ad istos pios labores accommodet.

C A P V T XIII

Quomo-

*Quomodo sensualitatem suam
homo regere debeat.*

DILECTE fili, hoc agere
quàm attentissimè, vt sensualitas tua, per quam diabolus ingredi solet in te, sit Ianua vera ac patens, per quam ad te veniat DEVS tuus. Et quando tibi cum aliqua terrena creatura quidpiam negotij est, noli eidem corde adhærescere, sed leua oculus mentis tuæ ad DEVM tuum, qui in creatura illa, tanquam in opere suo, latet absconditus. Deinde excita in te quoque memoriam Dei, & cogita quod idem ipse DEVS, etiam in te sit: atque tunc cum ipso sic loqui

SPIRITVALIS. 93

qui incipias. O clementissime,
 sempiterneq; Deus meus, tu mihi
 semper praesens ades, & peni-
 riusquam ego mihi met ipsi praesens
 sum: & ego non confundor. tam
 obliuiosus & ingratus tibi esse, ut
 tui nunquam meminerim: neque te,
 eheu, diligam & colam ut debeo
 Alias quoque eleua intellectum
 tuum, & contemplare summam,
 incomprehensibilemque perfe-
 ctionem Dei, & latitare in bonis
 diuitiis, beatitudine ipsius abun-
 dantius, quam si tua solius essent
 omnia. Exulta quoque gaudio
 maiori quod ipse sit DEVS in-
 comprehensibilis, cuius Maiesta-
 tem peruestigare nequeas, quam
 si eandem comprehendere, in-
 tel lige

94. P V G N A

telligereque posses. Porro si in creatura aliqua rationali obseruas quandam perfectionem virtutum & dona nonnulla, quæ ipsi à Deo benignè donata sunt: (vt sapientiam, intellectum, pietatē, iustitiā, & similia) nō cōsiderabis ea vt sunt in homine, hoc, sed reducito ea ad Dominū DEVM tum & dic: *Deus meus, ecce hi sunt riuuli, qui ex te vero ac viuo, æterno, increato fonte dimanant: hæ sunt merces inexhausti maris bonitatis tuæ ineffabilis.*

Si autem te sentis ob pulchritudinem alicuius creaturæ ad complacentiā allici, protinus cogitationes tuas à terrena pulchri.

SPIRITUALIS 95

chritudinis specie eleua ad pul-
chritudinem cælestem, in eaque
sola te oblecta & dic: *Deus me-
us, quando venient dies, vt in te
solo queam delectari?*

Aliud remedium pro custodia
ab inordinata delectatione in cre-
aturis. sit hoc. Cum te sentis ab-
re quapiã ad complacentiã, oble-
ctationẽque allici, confestim cū
intellectu tuo pondera quã dolo-
sè infernalis serpens (qui nil a-
liud quærit, quã vt animã tuã
aut occidat, aut saltem lætali-
ter vulneret) sub ista oblectatio-
ne lateat absconditus. Proinde
vbi hocprehenderis, audacter
dicito: *Maledicte serpens, quã
callide hic lates absconditus ve-
ne tuo veneno inficias?* Et mox

eleua

eleua mentē tuā ad Deū, dicens :
*Benedicta sit bonitas Dei mei in
 æternum, quia mihi hostem hic
 latentem animæque meæ dolose
 insidiantem, tam benigne dete-*
xit.

In rebus verò quæ sensualitati
 tuæ aduersantur, doloremq: af-
 ferunt, ita te ferè exercitabis. Vbi
 eidem tuæ sensualitati durū quid
 perferendum occurrit (vt æstus,
 fames, ægrotudo, plagæ & simi-
 lia,) eleua mentem tuam ad vo-
 luntatem illam æternam, cui ab
 æterno ita placuit, & à qua tunc
 quoque decretum fuit, vt tu hanc
 aut illam calamitatem, hoc tem-
 pore, & tanto cum dolore pate-
 reris, sicut nunc pateris. Idcirco
 ex cordis tui iucunditate apud
 teipsum

SPIRITV ALIS. 97

teipsum hæc dicito.

O sempiternæ, dilectissimequæ
Domine Deus meus, iam tua in
me impletur voluntas, quæ tibi ab
æterno placuit, ut hoc eodem tẽ-
pore & tali modo, mensura, nu-
mero mihi euenirent, quæ nunc
sustineo: atq; id totum propter
honorem ac gloriam tuam, & a-
nimæ meæ salutem. Scio enim
quod nunquam ea mihi euenire
permisisses: nisi ad gloriam tuæ
maiestatis illustrandam & meam
salutem plurimum conferrent.

Similes quoque cogitationes
tibi facies cælo turbido, pluuiæ
niuæ, & in quibuscunq; aliis

F   tristi-

tristibus euentis, quæ ab hominibus impediri non possunt. Si quid verò legis quod te delectat, itidem cogitationes tuas conuer-
tas ad Dominum Deum tuum, in eoque solo te oblectes. Nimirum firmiter apud te statuas, ipsum sub iisdem verbis, quæ legis sese occultare, tibi que suauiter per ea loqui. Similiter quoties in animo tuo, cogitatus aliquis complacentiæ ac delectationis, ex quacumque re vel actione bona excitatur: protinus conuer-
te mentem in Deum, ipsumque summa cum humilitate ac reuerentia adora: illudque bonum ab ipso solo profectum agnoscens, toto corde ei pro eodem gratias agas.

CAP.

CAPVT XIV.

*De ordine pugnandi cum hosti-
bus nostris.*

IN pugna spirituali contra in-
ordinatos affectus, & quasli-
bet aduersitates, huiusmodi
ferè ordo seruabitur Primum in-
gredere cogitationibus tuis in ar-
chium animæ tuæ, & diligenter
dispice, quinâ affectus in ea præ-
cipuè dominetur, & à quibus co-
gitationibus & motibus frequen-
tius tentetur ac molestetur. De-
in vertas te contra illum hostem,
qui tibi plus molestiarum & pe-
riculorum affert, atque iam iam
in te manus suas mittit, vt obru-

at & perdat, eique viriliter te opponere. Veruntamen tempore quieto, cum à nullo hostium tentaris & affligeris. tu ipse prouoca ad certamen hostes tuos, potissimum illos, qui tibi præceteris molesti sunt, frequentiusque te decipiunt, atque turpius coram Deo confundunt.

CAPVT XV.

Quid faciendum illi, qui ab hostibus deuictus, grauiterque est laesus.

Si te contingat ex imbecillitate, aliisque defectibus, adeoque & nequitia, voluntateque mala, in aliquod vitium incidere

incidere, protinus conuerte mē-
 tem tuam ad Deum: & primum
 quidem tuam ipsius vilitatem,
 ad animam reuoca, teque ipsum
 odio habeas. Deinde te recolli-
 ge, & denuo ad Deum conuersus,
 ardenti corde confitearis & dic:
*Domine Deus meus, ecce gessi me
 qualis sum. Quid enim à me ali-
 ud expectandum, quàm sordes la-
 psus atque peccata? Doleo, Deus
 meus, ex toto corde meo Eheu fa-
 teor, quod multò deteriora perpe-
 trassem, grauiusque lapsus fuissē,
 nisi me manus tuæ immensa boni-
 tatis singulariter custodiuis-
 sent: pro quo etiam tibi meritò grati-
 as ago, habeoque quàm maximas.*

*Tu Domine Deus meus age mecum
secundum diuitias miserationum
tuarum, ne permittas me extra
gratiam tuam viuere, aut sanctis-
simam tuam Maiestatem deinceps
offendere.*

*Hæc ubi corde sincero effudi-
sti coram Deo, noli sollicitè co-
gitare an tibi Deus peccatum i-
stud dimiserit, nec ne : quia hæc
curiositas sapit foetidam animi
superbiam, & grauem diaboli la-
queum, reddit etiam te inquiet-
tum, & tempus sine fructu con-
sumit. Ergo purè teipsum proice
in paterna brachia clementissimi
Domini Dei tui : & resume exer-
citationes pugnarum tuarum, ac si nun-
quam lapsus fuisses. Et licet vno
die*

die sæpius labaris, seu ab hostibus tuis plura vulnera accipias: nullatenus tamen desperabis, aut pusillanimis eris, aut tibi metues. sed toties repete consueta pugnarum exercitia, sicut fecisti in principio, primò, secundò, tertio, quarto, & quoties opus fuerit.

Hoc genus exercitationis vehementer displicet diabolo, quod sciat illud magnoperè placere Deo & ob id grauitèr machinatur, vt nos ad illud frequentandū tepidos reddat. Tu verò cōtra, hoc maiorem tibi vim facies ad illud frequentandum, quo videtur esse durius atque molestius. Ideoque nec tædebit te illud in quolibet lapsu, & amissa contra hostem victoria, aliquoties repete-

re. Et licet post lapsum primum, vel alterum ac tertium in te sentias grauem turbationem, confusionem, diffidentiam, tamen cōtende ante omnia, vt interiorē animæ quietem recuperes, teque solum ad Dominum Deum tuum conuertas. Nam turbatio animi, ex admissō peccato proueniens, non est indicium offēsi à te Domini Dei tui, sed damnorum variorum, quæ tu tibi metuis.

Istam autem animi tui quietem sic ferè comparare poteris. Facta ad Deum cōuersione & deprecatione peccati, deinceps obliuiscere peccati tui penitus: & solum contemplare ineffabilem Dei tui dilectionem, qua desideret summopere, vt te sibi vniat
& x.

ternæ beatitudinis participem reddat. Hac autem contemplatione finita, & corde tuo in pia tranquillitate constituto, iterum verte cogitationes mentis tuæ ad lapsum tuum, & facito quod in huius capitis initio docui: temporeque confessionis peccatorum (quæ sæpius facienda est) reuolue omnes lapsus atque defectus tuos, eosque detege ac confitere simpliciter tuo Confessario.

CAPVT XVI.

Quod spiritualis homo semper debeat habere cor quietum ac letum in Domino.

DILECTE fili, vt cor tuum
in ſpiritali hac pugna,
ab omni anguſtia ac per-
turbatione quietum ſeruare poſ-
ſis. diligenter teipſum obſerua,
& fidelem tibi conſtituas ſpecu-
latorem: qui cū aliquid quod
te poſſit turbare moleſtareque
perſpexerit: conſeſtim ſigno da-
to te præmoneat, vt ad deſenſio-
nem tempeſtiuè te armare vale-
as.

Eſi contingat (vt ſolet nimis
ſæpè) te ex euentu improuiſo
grauiter turbari, protiniſ omni-
bus negotiis alijs ſepoſitis, con-
tende vt denuò quietum ac læ-
tum cor tibi concilies. Quo acce-
pto, rectius cætera præſtare po-
ſeris: quia animo turbato ac in-
quieto

quieto nihil efficies : & diabolus occasionem inde sumit te grauius tentandi. Quoniam ipse huiusmodi sanctam animæ quietem seu pacem vehementer metuit, tanquam tabernaculum Dei, in quo ipse multa mira operatur. Propterea quoque pestifera sua astutia non omittit nos etiā sub specie boni decipere. Quoniam sēpē in nobis excitat affectus ac desideria bona: sed oportet eos, ne decipiaris, ex fructibus eorum diligenter dijudicare. Nam cor inquietum reddent.

Quare cū speculator tuus tibi dat signum, adesse quendam affectum bonum, qui cor tuum cupiat inhabitare, caue vt intro-mittas eum prius, quā voluntatem tuam ab eius desiderio totam

tam expoliaueris: eumque Deo
supplici oratione obtuleris, si-
mulque coram ipso tuam igno-
rantiam ac cæcitatem humillimè
confitearis, & attentissimè ipsum
inuoces ac ores, vt lumen gra-
tiæ suæ tibi benignè impertiat,
ad cognoscendum & diiudican-
dum affectus hic bonus à glo-
riosissima sua Maiestate, an à re-
liqua terrena proueniat.

Er semper esto memor subiui-
gationis, mortificationisque tuæ
proprie naturæ, priusquam vi-
lum bonum affectum in te admit-
tas, etiâ à Deo immissum. Quia
gratiora ei sunt opera, quæ ex
voluntate tua piè mortificata
proueniunt, quam quæ ex desi-
deriis tuæ viuide Naturæ fece-
rit. Et sæpe plus placet Deo tuæ

voluntatis mortificatio, quàm ipsam opus bonum.

Sic expellendo vanos, prauos-
que affectus tuos nec bonos ad-
mittendo in animum tuum (quod
etiam custodire debes) donec
natura tua propria, cum omni-
bus suis affectibus ac desideriis
suppressa ac mortificata sit, sem-
per quietus eris, & castrum cor-
dis tui tutum ab hostibus conser-
uabis, à crebrioribus reprehensi-
onibus, & afflictionibus interio-
ribus tui ipsius. Istæ enim non
semper a Deo, sed à diabolo quan-
doque suggeruntur, Ex fructibus
autem eorum cognosces unde po-
tissimum oriantur. Nam si ex
reprehensiones te humilem at-
que quietum custodiunt, dili-
gentioremque in bonis operibus
G red.

reddunt piamque in Deum confidentiam non auferunt: tunc eas suscipe tanquam à Deo inspiratas; quæ ad ianuam cordis tui interiorius pulsant, ut teipsum discas cognoscere. Si autem te inquietum, pusillanimum, ad opera bona pigrum, & erga Deum diffidentem reddunt, idque eo præcipue tempore, quo easdem interiores reprehensiones, afflictionesque in te sentis, pro certo habeas uo à Deo, sed à diabolo eas tibi suggestas esse. Huiusmodi ergo ne admittas in animum tuum, sed in tuis consuetis piis exercitationibus hilariter persistas quasi nihil istarum suggestionum in te sentis.

CAPVT XVII.

Quod

*Quod diabolus hominem sæpe per
pia proposita decipiat, & a
profectu virtutum im-
pediat.*

PRÆTER hæcenus detectos di-
aboli dolos, etiam alius hic
dètegendus est: nimirum pi-
um propositum desiderium-
que pugnandi contra præterita
peccata grauiora. Id enim pro-
pterea homini suggerit, vt dum
in his animum suum occupat,
suorum quætidianorum peccato-
rum quibus tamen vehementer
obnoxius est, obliuiscatur, nullâ-
que contra ea pugnam suscipiat.
Qui autem suæ salutis curam ha-
bere voluerit, debet præcipuè cū
G A
vitijs

vitijis proximis certamen subire,
eaque vincere & à se precul fu-
gare. Quod quia sæpe negligimus
fit vt in multa mala prolabamur:
velut qui noua semper accipiunt
vulnera, & nullam quærent me-
dicinam. Nam huiusmodi pro-
posita pro factis reputâtes in pro-
prium complacentiam & laten-
tem superbiam incidimus.

Vnde cum ne verbum quidem
durum, nedum verbera, placido
animo suscipere, perferreque va-
leam⁹, sublimibus contemplati-
onibus vacamus, in ijsque propo-
simus, etiam purgatorij pœnas
purè propter amorem Dei pati-
enter sustinere. Cumque ipsorum
voluntas inferior siue sensualitas,
nihil quod molestum sit dolorè-
que afferat, in se sentiat: tantum-
que ad

que ad futuras calamitates respi-
ciat profectò valde ineptè ac te-
merè sibi imaginantur, se ex eo-
rum esse numero, qui summè pa-
tientes sint, & ipso facto multa
grauia sustinere pro Deo valeant.

Vt ergo, dilecte fili, dolù hunc
effugias, propone tibi, non solò
animo, sed & ipso facto pugnare
cum proximis hostibus tuis, qui
& molesti tibi valde sunt, & ipse
opere aduersantur. Inde facile
cognosces, an illa proposita tua
vera an falsa, firma an debilia sint.
Nec possum tibi vllò modo sua-
dere, & pugnare contendas con-
tra hostes, qui te non infestant
nisi certò deprehendas, eos te
breui inuasuros. Sic enim tibi li-
cet contra eos pugnare priusquàm
in te veniant, vt deinde in ipse

conflictu te sentias fortiorē. Nolum tamen tibi vt persuadeas, te per pugnam antecedentem, hostes tuos iam superasse: nisi multo iam tempore in virtutum studijs exercitatus sis. Nam in hoc casu, permillum est suscipere proposita pugnandi contra peccata præterita grauiora, etiamsi leuiora nonnulla delicta, ex singulari Dei prouidentia superare non possimus, vt in humili agnitione propriæ imbecillitatis permaneamus.

Sed qui negligentes sunt in superandis leuioribus delictis, putantque se grauioribus facile posse resistere, insigniter vani sunt ac præsumptuosi. inciduntque in laqueos diaboli.

CAPVT XVIII.

Quibus dolis diabolus nos à virtutum studijs abducere moliatur.

VTitur porrò diabolus alio quodam astu, vt nos in via virtutum ambulantes, abducatur in deuia: Id est, à virtute in vitium. Incidit quidam in morbum aliquem, quem patienter ferre desiderat, diabolus (ne si ita perseueret, virtutem patientiæ consequatur) suggerit ei motus ac desideria huius vel illius boni operis faciendi, si sanitati restitueretur: quodque Deo re-
ctius, ac dignius seruire: sibi, suisque, & pauperibus plura officia

beneficiaque præstare possit sanus, quam infirmus. Et hæc desideria in tali infirmo paulatim magis magisque accendit, donec eum pertaxum & impatientem reddat infirmitatis suæ, quod per eam ab istis bonis faciendis impediatur. Atque hoc dolo eum, qui ad virtutem patientiæ sese exercebat, in impatientiæ vitium nequiter præcipitat. Non sub ratione vitij, sed impedimenti quo retardatur ab executione bonorum operum in quæ inordinate fertur.

Neque hoc satis : sed pergit & eidem infirmo suggesta desideria de bonis operibus, quæ sanus facere posset, rursus dolosè eximit, ipso etiam non aduertente : solumque in eo desiderium sanitatis

tatis recuperandæ relinquit : aut si eam non propediem obtineat, in grauem tristitiam, & ipsissimâ labatur impatientiam.

Contra hunc ergo nefarij hostis dolum, deceptionemque, remedium optimum est, vt in infirmitate, aut alia quacumque aduersitate constitutus, sedulo caueas, ne motum, desideriumque in animum admittas vllum, quod non possis quamprimum implere : alioqui reddet te sollicitum ac inquietum.

Et attende diligenter, sæpè eum qui labitur in impatientiam, non putare id ei accidere ex sua quam patitur aduersitate, sed ex impeditiōe ab operum bonorum exercitio, quæ ex ea oritur. Proindeq; impatientiæ suæ cau-

sam non refert in ipsam infirmitatem vel aduersitatem, sed partim in seipsum, quod eam commeruerit, & quasi accersuerit: partim in eos quibus molestus esse debet etiam inuitus: partim denique in omissionem spiritualium exercitiorum.

Ita ambitiosus qui dignitates aut officia quæ ambit assequi non valet, dicit se non sui causa conqueri & dolere, sed ob necessitatem suorum cognatorum, quos iuuare debeat vel similia. Quod verò hi se decipiant manifestum est ex eo, quod non ita turbantur, cum aliis medijs & personis eisdem contingunt effectus, qui eis molestiam afferre videbantur & sub quibus suum vitium occultabant.

Verbi

Verbi gratia. Dicis infirmitatem tuam te non reddere impatientem, quod molesta sit tibi: sed quod grauentur qui in ea tibi ministrant. At si contingeret easdem personas tibi ministrantes, etiam aliis infirmis ministrando grauari, parum te afficeret. Vnde aperte deprehendis, non illorum molestationem, sed tuam ipsius cupiditatem esse causam impatientiae tuae. In hunc modum etiam poteris dolos in aliis rebus ac negotiis tuis latentes facile deprehendere.

Quamobrem te hortor vt cum tuam crucem patienter tollere possis, nullatenus ab ea liberari desideres: quoniam ex isto tuo desiderio, duo tibi grandia mala conueniunt. Alterum quod au-

frat à te virtutē patiētiæ, aut sal-
tem viam sternat ad impatientie
am. Alterum quod prius te-
merito apud Deum, qui brevis-
simi temporis patientiam, cum
proprie tuæ voluntatis in ipsius
diuinam voluntatem resignatio-
ne coniunctam, in opus per-
fectæ patientiæ reputat.

In his ergo & aliis operibus.
negotiisque tuis omnibus, hanc
tibi regulam serua: vt cor tuum
à desideriis omnibus subtrahas
atque expurges, nihilque aliud
petas, quam quod diuinæ volun-
tati placeat, idque cum humili-
tate atque simplicitate. Quo fa-
cto in nulla deinceps aduersitate
facile turbaberis: quod nulla ti-
bi accidere possit absque bene-
placito diuinæ Maiestatis. Atque
hæc faciens, nunquā à via pette.

Qionis aberrabis. Quando autem pro aduersitate quā sustines pel-
lenda, medijs quibusdam vti ne-
cesse est, sollicitē te obserua, ne
affectus cordis tui iisdem adhæ-
rescat. Neue iisdem vtaris vt ab
aduersitate libereris: sed quia
Deo sic placeat, vt his medus v-
taris. Atque tunc non turbabo-
ris, etiamsi illa tibi non condu-
cant ad liberationem ab aduersi-
tate.

CAPVT XIX.

*Quomodo aduersarius noster infi-
diosè moliatur, vt virtutes no-
stræ acquisite, nobis oc-
casio sint ad ruinam.*

C Allidus ac pestifer ille serpens non intermittit nos etiam tentare per virtutes nostras acquisitas, ut fiant nobis occasio ad ruinam. Itaque molitur omnia, ut nos ad complacentiam & oblationem in iisdem inducat. Indeque in nobismet ipsis elati, in graue crimē superbiæ prolabamur.

Ut sis verò ab hinc periculoso lapsu tutior, persiste semper in aperto campo, & perseuera in vera, humili atque secura meditatione vilitatis tuæ: considerans quòd ex te ipso plane nihil sis, nihil scias, nihil possis: nec quicquam aliud in te ipso habeas quàm æternam damnationem,

Curabis quoque sedulo, ut cogitationes tuas omnes quæ te à
tui ipsi-

tui ipsi⁹ agnitione abtrahunt, longè à te repellas. Cum enim istæ à manifestis tuis hostib⁹ suggerantur, persuadeas tibi certò, nisi eas animo excluderis aut te prorsus enecabunt, aut graue saltem vulnus animæ tuæ infligent.

Quod ut verum esse intelligas, hanc tibi trado regulā. Cōtemplaturus vtilitatem tuam, non vertet cogitatum tuum ad dona ac beneficia, quæ in te sunt quod ea non sint tua sed Dei: sed ad id quod tuum est, & tunc rectè iudicabis, quantus vel potius quàm vilis sis. Sic autem id efficies. Cogita tempus quod te antecessit, & continuo deprehēdes te ab æterno nihil prorsus fuisse: nihilque etiam te fecisse neque facere potuisse, ut vitam

aut quamcunque rem, aliam cō-
sequeris. Si deinde cogitas rē-
putas, quo aliquid esse cōepisti, in-
telleges pariter te hoc ex Dei so-
lius pura dilectione, benignitate-
que accepisse : quia ipse & crea-
uit te & vitam tibi dedit, quam
& ipse solus in te cōseruat : &
cuncta quæ habes, scis ac possi-
des. Itaque nē minimam quidem
occasionem in te ipso inuenies,
vnde putes te aliquid esse, aut
pro aliquo præ cæteris habendū.

Iam quod attinet ad statum
tuum gratiæ & virtutes ad benē
operandum tibi datas : si natura
tua omni diuino auxilio priuetur
numquid quidquam boni per se
operari poterit ? Si præterea ver-
teris cogitatum tuum ad multa
tua opera mala & peccata, atque
ad

ad alia peiora quæ indubiè perpetrasses, nisi Dominus Deus noster dextera suæ diuinæ gratiæ te custodiuiisset, impediuiisset, abstraxisset, cognosces facile, impietatem tuam. tum propter longitudinem temporis, quo eidem immersus fuisti, tum ob multitudinem iniquorum factorum prauarumque affectionum tuarum, tam grandem esse, ut neque numerari, neque verbis exprimi possit: & ita quasi alter Lucifer infernalis iam sis, aut certè fieri potueris. Quamobrem nisi velis esse fur aut Sacrilegus, qui Domino Deo sua bona furetur, sibi quæ attribuat, sed cupis omnino esse ac haberi is, qui reuera in te ipso es: iure debes te ipsum de die in diem ac semper deteriore estimare.

Attende tamen diligenter hanc
agnitionem, confessionemque tuam
proprie vilitatis coniunctam esse
debere cum iustitia: alioqui
tibi plus noceret quam prodes-
set. Nam si in tali agnitione tui-
ipsum superaueris aliquem, qui
ob suam cæcitatem se putet ali-
quid esse, ac pro tali ab aliis ha-
beri cupiat: indeque velis ut ho-
mines te habeant pro aliquo,
quem tu primum perdidisti, &
longè deterior es illo. Propterea
ut agnitio vilitatis, malitiæque
tue vera sit, teque Deo accepta-
bilem reddat, non solum tu re-
ipsum vilem & corruptum agnosces,
sed & talem te geres atque tracta-
bis. & ab aliis pro tali haberi
tractarique desiderabis.

Esti quandoque contingit, ut
propter

propter aliquod bonum opus,
quod Dominus D E V S per te
dignatus est operari, bonus ha-
bearis, ameris, lauderis, cautus
esto, nec te patiaris à prædicta a-
gnitione verissimæ vilitatis tuæ
vllatenus abduci: sed conuertas
te in corde tuo ad Dominū De-
um, & d c:

*Domine Deus meus, ne permit-
tas, vt in mentem mihi veniat,
urari tuam diuinam bonitatem.
Deinde vertas te ad illum qui te
laudauit, & dic intra scriptum.
Quid iste me bonum æstimat, cum
reuera nemo bonus sit, nisi solus
Deus meus:*

*Hæc si feceris, verè Deo reddis
quod ipsius est, & te ad maiorem
gratiam accipiendam disponis.*

CAP.

CAPVT XX.

*Vt in pugna Spirituali nunquam
nobis blandiamur de hostibus de-
uictis: sed solitas nostras exerci-
tationes subinde iteremus, ve-
lut adhuc essemus tyrones
in hac spirituali pa-
læstra.*

Dilecte fili, præter vniuersa
hactenus à me tibi dicta,
vnius adhuc te admonere
debeo: nempe ne tibi per-
suadeas vnumquam, te passionum
tuarum aliquam penitus super-
rasse, quòd longo fortasse tem-
pore, nullam illius motum in te
sense-

senseris. Sed subinde renoua-
as solitas exercitationes spiritua-
les tanquam tyro seu paruulus
modò natus ad pugnam, qui in
ea se ante hac numquam exer-
cuit.

Quod quidem tunc maximè
faciendum est, quando perfectio-
nem eam, ad quam nos Deus
vocauit, sectari volumus. Quo-
niam tam copiosa ac sublimis ea
est, vt numquam dicere possimus
quòd vel prima saltem initia ad
eandem in nobis posuerimus,
præterquam quod nonnumquā
vitium, ex deceptione latentis
superbiæ nobis virtus esse vide-
atur.

CAPVT XXI.

De

De Sancta Oratione.

Dilecte fili, haecenus, iuua-
te Deo audiuius ac di-
dicimus de diffidentia sui-
ipius, de confidentia in
Deo, & de exercitatione : quæ
media tria, nobis necessaria sunt
ad consequendam victoriam ad-
uersus passionēs ac motus inor-
dinatos sensualitatis nostræ. Se-
quitur nunc quartum medium
eò necessarium, sancta oratio :
quæ inter cætera optimum ac ef-
ficacissimum est, ad obtinendum
à benigna largaque manu Dei
quodcunque bonum. Ut autem
oratio tua grata & efficax sit : has
ferè condiciones seu proprietates
habeat sibi iunctas.

Prima

SPIRITVALIS.

131

Prima vt in corde tuo semper ardeat singulare desiderium, Domino Deo tuo ita seruiendi vt ipsi quàm maximè placuerit.

Secunda, vt sit in te vera ac constans fides, Dominum Deum daturum omnia, quæ ad ipsius cultum, & tuam salutem tibi sint necessaria.

Tertia, vt ad S. orationem nò alio proposito accedas, quàm vt Dei, non tua voluntas impleatur idque tam in petendo, quàm in impetrando. Videlicet ne te ad orandum quidquàm aliud moueat, quàm quòd Deus velit vt ores: neue ob aliam causam cupias exaudiri, quàm quòd ita placitum sit apud Deum. Breuiter: totum tuum propositum erit, vt petas voluntatem tuam con-

conformari cum voluntate Dei:
& nequaquam tentes voluntatem
Dei flectere secundum volunta-
tem tuam.

Quarta, ut oratio tua semper
iuncta sit cum cæteris supradictis
spiritualibus exercitijs, ita ut nul-
lum sine altero suscipias. Tamen si
enim diu multumque Deum pro
consequenda aliqua virtute ores,
& nullam exercitationem pro e-
adem comparanda adhibeas, ni-
hil aliud agis quam quod Deum
tentas, & nihil impetras. Post-
quam autem oraueris ad Deum,
mox excita in te spem viuam at-
que constantem in ipsum, quod
ex ineffabili dilectione sua tibi
petitam gratiam seu donum, aut
aliud eò præstantius, vel verum-
que simul daturus sit. Et quam-
quam

quam tam diu tortaise difforat
 dare, ut putes te nihil impetra-
 turum : tamen hanc spem con-
 stanter in te retine; nec umquam
 orationem, aut exercitationem,
 aut fiduciam tuam propterea in-
 termitte.

Quinetiã si tibi videatur, quod
 Deus te ab oratione repellat : ni-
 hil omnia te ipsum magis magis-
 que ante conspectum eius humi-
 lia : simulque fidem ac spem in
 ipsum in te adauge & conforta.
 Nam quo frequentius, etiam si
 vehementi huiusmodi repulsa ac
 manifesta quasi reprobatione o-
 rationis tuæ, resistiteris, spemque
 constantem cõceperis, hoc quo-
 que gratius obsequium præstabis
 Deo. Sed & semper gratias ages
 Deo, atque non minus sapient e

prudenciam benignum, amantemque
tui ipsum iudicabis, quando te
ab ipso non exauditum arbitrar-
is, atque cum obtines quod
petisti. Itaque semper esto con-
stanti animo ac læto quodcum-
que tibi eveniat bonum aut ma-
lum: humiliterque te infallibili
sapientiæ, prudentiæ, providen-
tiæque diuinæ submitte.

CAPVT XXII.

*Quid oratio interior, quæ & con-
templatio, sit: & quis eius vsus.*

Ratio interior, seu men-
talis, nihil aliud est, quàm
elevatio mentis in De-
um actualem vel virtua-

lem

lem includens alicuius rei petitionem. Virtualis petitio dicitur quando aliquis mentem suam eleuat in Deum pro impetranda ipsius gratia: suamque ipsi necessitatem, absque ullo discursu ac consideratione aliarum rerum, simpliciter, breuiterque explicat. Ut cum mentem meam eleuo in Deum, & coram ipso agnosco, confiteorque meam ad faciendum bonum, & me a malo custodiendum imbecillitatem. Huiusmodi oratio propriè rectèque dicitur virtualis: quia dum mentem meam, sic breuiter aperio coram Deo, ipse satis bene nouit quid mihi desit, & quoniam opus habeam auxilio.

Est autem & aliud genus orationis interioris virtualis, quæ
con.

consistit in simplici intuitu seu contemplatione diuinæ mentis. Et sit quando tacitè desideramus, Deumque velut monemus vt largiatur quod antea petiuimus. Hunc orandi modum hñ diligenter addiscas frequentique exercitatione tibi familiarem reddas. Etenim ipsa te docebit experientia, quam optima is sit armatura contra quascumque aduersitates atque pericula. Vnde nihil vtilius, quam hunc orandi modum semper in promptu habere, vt eum quoties opus sit adhibere possis.

Actualis autem oratio interior est, quando homo verbis in mente expressis, gratiam à Deo petit. Vt qui intra se absque verbis exterioribus, ad Deum sic orat :
Domi-

*Domine Deus meus, da obse-
ro mihi gratiam hanc, aut il-
lam, propter honorem Sanctissi-
mi nominis tui. vel : O Deus me-
us, credo firmiter summæ maie-
stati tuæ sic placere, vt hanc ab-
te gratiam petam. O Deus meus
impleas in me voluntatem tu-*

am.

In huiusmodi oratione ho-
stem tuum, vel peccata tua, quæ
te infestant & affligunt, pariter-
que imbecillitatem ad iisdem re-
sistendum, coram Deo sistas, &
dicas :

*O Domine, aspice me creatu-
ram manuum tuarum, quam roseo
Sanguine tuo redemisti : attende*

H 3

hostem

hostem meum pariter & tuum,
qui furit ac scuit ut me discer-
pat, absorbeatque. O Deus me-
us ad te confugio, in te solo spero.
Respice imbecillitatem, impoten-
tiam, imperfectionem meam : &
e contrario grandem vim, robur
atque potentiam hostis mei qui
molitur me suæ tyrannidi subijcere
si tua potenti defensione destituar.

CAPVT XXIII.

Quatenus homo orationi interiori
contemplationem adiu-
gere possit.

Si

SI quandoque certum tempus,
vt horam vnā & amplius
mentaliter orare volueris :
iunges orationi huic medita-
tiones de vita & morte Christi
Domini nostri: ita vt opera Chri-
sti, semper accomodes ad virtu-
tem quam petis, simulque de iis-
dem mediteris. Verbi gratia. De-
sideras acquirere virtutem pati-
entiae: assume ergo meditandum
aliquod mysterium crucifixio-
nis Christi Domini nostri. Scili-
cet quā atrociter spoliatus sit
vestibus suis, quā truculenter
vestes, sacris eius vulneribus: ad-
hærescentes, detraxerint: quan-
tis cum subannationibus ac diris
spineam coronam sacro capiti
eius iterum, iterumque ac sæpi-
us extractam denuò impresserint.

vel quomodo ipse innocentissimus Dominus DEVS duro crucis ligno affixus & cum ineffabili vulnerum suorum, totiusque sacri corporis eius dolore in altum leuatus sit. Vel his similes meditationes assume. Quibus applica sensualitatem tuam vt pœnam, quam Christus ista patiens in omnibus membris sacri corporis sui sustinuit, etiam ipsa in se sentiat.

Deinde excita & eleua cor tuum ad Sacram animam Christi & quantum potes meditare summam patientiam ac mansuetudinem, quibus acerbissimos istos, aliosque complures cruciatus, p'acidissimè tolerauit. Quodque idem Dominus Iesus pro honore celestis Patris sui, proque salute

lute nostra paratus semper fuerit
seque obtulerit ad multò plura,
gravioraque, sustinenda.

Postea aspice eum oculis mē-
tis sic in cruce pendentem, mar-
tyrioque affectum, eique asta &
meditare, quam feruido deside-
rio pro te pati voluerit, vt eius
exemplo & tu aduersitates tuas,
propter honorem ipsius patien-
ter sustineres. Et sicut ipse vertit
se ad suum cælestem Patrem pro-
te orando: ita & tu petas tibi
gratiā concedi vt crucem, qua
nunc sustines, omniaque incom-
moda alia, æquanimiter sufferre,
superareque valeas.

Denique compelle voluntatē
tuam, vt in hoc consentiat eam-
que sæpius alloquere, vt crucem
istam placidè in se suscipiat, &
con-

constanter perferat. Mox mentē tuam, verte ad Deū Patrem tuum cœlestem, ab eoque humili prece efflagita virtutem patientiæ, vt superare possis: pariterque toto corde ora, vt orationem dilecti filij sui quā indefinenter exaudire dignetur.

CAPVT XXIV.

*De quodam alio modo orandi
per meditationes.*

EST præterea modus quidam alius simul & orandi & meditandi, Videlicet, vbi iam interius magna attentione, ac indefesso studio acerbissimam passionem, omnēque

que miseriam quam dilectissim⁹.
Dominus noster Christus Iesus
pro nobis iustituit, medicatus es,
accommoda sensualitatem tuam
ut similes dolores quatenus po-
test fieri, in te sentiat: maxque
tuis cogitationibus, penetra ac
perferutare, quam p^remptissima
voluntate Christus Dominus no-
ster ista sustinuerit. Et post me-
ditationem maximi doloris. Su-
mazque ac perfecte patientie ei-
us, verte mentem tuam ad alias
duas meditationes nimirum pri-
mò meditare de thesauro meri-
torum Christi. Secundo de sum-
mo beneplacito celestis Patris,
quod habuit in perfectissima o-
bedientia dilectissimi filij sui.

His pijs meditationibus ubi
mentem impleueris proferas eas

& an-

& ante conspectum Domini tui
fuitas, perque earum rerum vir-
tutem pete ab ipso gratiam ali-
quam, qua præcipue indiges. Et
hanc petitionem non solum in
meditatione cuiuslibet mysterij
passionis Christi, sed & cuiusli-
bet actus interioris vel exterioris
quem Christus in tali myste-
rio exercuit, facere poteris.

CAPVT XXV.

*De modo orandi per intercessio-
nem B. Mariæ Virginis.*

PRæter iam dictos orandi &
meditandi modos, adhuc al-
lius occurrit: Videlicet de
gloriosissima superbenedi-
cta vir-

Et virgine matre Christi Dñi nostri Maria: quod hac ratione commodè facere poteris. Primum namque verte mentem tuam ad Deum Patrem: deinde ad vni-
genitum ac dilectissimū filiū eius Christum Dominum nostrum: Postremo eandem superbenedictam matrem, sanctissimam virginem Mariam.

In meditatione erga cælestem Patrem, duo siste ante ipsius conspectum: nempe summum ipsius beneplacitum, quod habuit apud se ab æterno de super benedicta Virgine Mātre Maria; priusquam nasceretur: deinde admiranda opera quæ idem ostendit eum eadem sanctissima Virgo in mundum nasceretur.

Quantum ad primum eleua &
exalta

exalta cogitationes tuas vtra
omne tempus præteritum, su-
praque omnem creaturam, & pe-
netra vsque ad æternitatem diui-
næ mentis: atque sic ineditare,
quàm celebre gaudium quàm
sanctas delicias diuina Maiestas
apud se habuerit super hac bea-
tissima Virgine Maria, cuiusque
pulchritudine longè desidera-
tissima. Cumque Dominum
Deum in tanto gaudio & iubilo
inuenisti, contestum summa spe
atque fiducia eum ora, vt pro-
pter illud sublime gaudium, tibi
gratiam & robur spiritus, ad su-
perandos hostes tuos (præter-
tim illud vitium quod te tunc
gravius tentat atque molestat)
benignè largiatur.

Deinde progrediaris meditari
præ-

præclaras virtutes ac dona eiusdem gloriosissimæ Virgini Matris Mariæ, & nunc simul omnes, nunc verò singulas siste ante conspectum cælestis Patris: atque ora similiter vt per inmensam bonitatem suam, & propter istas sanctissimæ Virginis virtutes, tibi clementer conferat quod petis.

Postea verte cogitatum tuum ad Filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum: eumque admo-
neas castissimi Virginalis vteris, qui nouem mensibus ipsum gestauit: itemque reuerentiæ singularis, quâ ipsum sanctissima Mater Virgo cum primum natus esset in mundum, prosequiebatur atque colebat. Quoniam tunc statim credidit, ad coluit ipsum vt verum hominem, & Deum

verum: vt filium suum, & creatorem suum, Admone eum quoque oculorum magnæ compassionis, quibus summam eius paupertatem intuita est. Sacrorum etiam brachiorum in quibus ipse Dei filius frequenter recubuit: istorum suauium osculorum, quæ ipsa ei dedit: Lactis, quo ipsum nutriuit: Laborum difficilium, plurimarum molestiarum atque dolorum, quæ in vita eius pariter & morte, propter ipsum sustinuit. Propter hæc & similia, pusillimæ Virginis matris obsequia, nonnullâ dilectissimo eius filio vim afferes vt te orantem exaudiat.

Tandem te quoque vertas ad ipsammet gloriosissimam Virginem matrem Dei Mariam: eamque

que similiter admone: quomodo
ipsa sola inter omnes v̄rgines &
mulieres, ab æterna sapientia,
immensaque bonitate Dei, in mā-
trem gratiæ & commiserationis,
in adiutricem, mediatricem ad-
uocatam omnium hominum,
apud Deum præelecta sit: quod-
que post Deum, eiusque dilectis-
simum filium, apud neminem
aliū quam apud ipsam melio-
ra, certioraque præsidia atque
solatia salutis inuenire ac conse-
qui possimus. Admone ipsam
quoque quā verè ac rectè de
ipsa scribatur ac decantetur:
quod nullus eam recta fide in-
uocauerit, cui non benignè re-
sponderit, suaque fidelissima in-
tercessione auxilium non tulerit.
Denique siste ante oculos eius

omnem miseriam, quam dilectus
 eius filius hic in terris sustinuit:
 & ora vt pro ipsius solius hono-
 re ac gloria, tibi sua piissima in-
 tercessione, impetrare dignetur
 hoc, cuius gratia dilectissim⁹ eius
 filius tā mansuetissimè passus est.

CAPVT XXVI.

*Quomodo orandum ac meditan-
 dum sit per Angelos, cære-
 rosq; beatos in cælis.*

POteris tibi præterea efficax
 medium ad impetrandum
 aliquid à Deo parare, per
 SS. Angelos, cæterosque be-
 atos in cælis. Atque id etiā mo-
 dis duobus efficies: primò si ver-
 tas cogitatum mentis tuæ ad cæ-
 lestem Patrem, eique listas
 amorem, cultum, laudem: qui-
 bus ipse à tota cœlesti curia glo-

riose laudatur, honoratur, colitur. Simul quoque sistas ei omnē laborem ærumnās atquemolestias, quæ sancti eius hic in terris, auxiliante ipsius gratia, sustinendo superarunt. Deinde veritas mentem ad eosdem gloriosos spiritus Dei: & inter meditando quod in summo gradu perfectionis suæ quem possident, etiam nostri semper meminerint, nostramque perfectionem maximopere desiderent, ora eos ut tibi in pugna contra vitia tua fidele auxilium ferre non recusent. Quandoque etiam ipsos inuoca, ut tibi in mortis articulo adsint, & à rugientibus hostibus te defendant, Aliàs verò meditare quàm præclara gratiarum dona à Deo acceperint, & excita

in te viuendum, charitatis, affectum, gaudiumque maximum, quod tanta dona acceperint, haud aliter ac si propria tua essent: quin, imò plus, gaudebis quod ipsi, ea habeant, quam si tibi à Deo data essent: quando quidem suæ diuinæ Maiestati sic placuerit.

Vt autem has exercitationes rectius cognoscas & congruo iustoque ordine peragas: partieris choros Sanctorum in singulos dies hebdomadæ, vt sequitur.

Dominica die meditaberis de nouem choris SS. Angelorum.
 Feria secunda de SS. Apostolis.
 Feria tertia de SS. Martyribus.
 Feria quarta de SS. Episcopis.
 Feria quinta de SS. Doctoribus.
 Feria sexta de SS. Confessoribus.
 Sabo

Sabbato de SS. Virginibus.

Nullo autem die intermitteres
quasdam habere meditationes &
confugia ad gloriosissimam Vir-
ginem Mariam: ad proprium tu-
um Angelum, ad Gabrielem Ar-
changelum, & denique ad eum
sanctum, quem singulari pietate
veneraris & obseruas.

CAPVT XXVII.

*Quomodo sanctam crucem, &
Christum Dominum in ea affixum
pendentem meditari debeamus:
vt bonos affectus ac motus in no-
bis excitare, vel à Deo consequi
possimus.*

I s

Osten-

O Stendi tibi, fili, paulo ante, quomodo ad orationem adhibere debeas meditationes de S. Cruce: nunc te instruam, quomodo per ipsius contemplationem, pios motus seu affectiones in te incutere queas. Itaque si quandoque volueris de aliquo articulo S. Crucis ac Passionis Christi meditari, (ut de ipinea corona) sic ferè te geres. Meditaberis quomodo innocentissimus ac dilectissimus Dominus tuus IESVS Christus, pro maiori densu atque contemptu, purpura sit vestitus, cuiusque sanctum caput acutis spinis coronatum, & dura arundine percussum: facer eius vultus totus impuris sputis foedatus. Quomodo, inquam, qui est ater-

est æternæ gloriæ Rex quem tot Angelorum myriades humillimè adorant, ab improbis ac vilissimis seruis, irrisoria veneratione turpiter delusus sit.

Cumque huiusmodi, aliisque id genus meditationibus, pium motum, affectumque amoris in te suscitare volueris: eleuabis cor tuum inter meditandum ad agnitionem inexhaustæ bonitatis ipsius Domini Dei tui, eiusque in te dilectionis maximæ: quam ex eo facile colliges, quòd tam multa, tamque acerba pro te pati nò dedignatus sit. Et hac meditatione summæ bonitatis eius amoris in te affectum magis, magisque accendes: indeque ad peccatorum tuorum veram contritionem facillimè permoneberis. Præfer-

tim si agnoueris, te hunc benignissimum, & tui amantissimum Dominum tuum, ob tua solius peccata turpissima crudeliter antea necatum, etiamnum grauitè offendisse.

Ad excitationem verò viuidæ ac constantis in te spei, mediteris quod idem Dominus Deus tuus, qui est Rex Regum & Dominus Dominantium, in tam grauem, extremamque miseriam se demiserit, vt te à vinculis peccatorum tuorum, diabolique captiuitate absolueret atque eriperet, cælesti Patri reconciliaret, fiduciamque bonam in omnibus necessitatibus ad ipsum confugiendi tibi impertiret.

Si autem meditationibus passionis Domini tui, spirituale gaudium

dium in te volueris excitare, moue cogitatum mentis tuæ à consideratione poenarum, quas sustinuit: ad utilitates ac fructus, qui ex istis poenis eius in te redundarunt. Et meditare te, totumque mundum per easdem, à peccatis esse absolutum, iram cælestis Patris sedatam, diabolum fugatum, mortem occisam, oues perditas ad ouile reductas, Angelorum sedes redintegratas. His iungas, quantum gaudium tota sanctissima Trinitas, omnesque cælestium ciuium exercitus, & vniuersa militans Ecclesia, ex iisdem utilitatibus conceperint, habuerintque.

Pro doloris verò ac compassionis affectu, erga eundem benignissimum Dominum tuum
Iesum,

Iesum, ob amarissimam passionem eius ac mortem, in te excitando: non solum meditaberis multiplices plagas sacri corporis eius, sed & grauissimas angustias, dolores atque tristitiam longè maximam sanctissimæ animæ eius. Nam cum summam, ac imperuestigabilem dignitatem cælestis Patris, quæ supra omnia maximopere diligit, satis cognitam haberet, facile poteris æstimare quantas passa sit angustias atque dolores, cum cerneret ipsū summum benignissimumque Deum ac conditorem omnium post tam multa, ingentiaque præstita beneficia, à sua met creatura, tam temerè, grauitèrque offendi, & peccatis sæpe iteratis surpiter deludi.

Deinde

Deinde quoque eadem sanctis-
sima anima Christi Domini tui
incomparabilem tristitiam con-
cepit atque sustinuit, cum videret
plurimas ac prope innumera-
biles hominum animas, sua pro-
pria culpa atque torpore damna-
tum iri in æternum.

Ad hæc supra modum auxit
dolorem animæ Christi Domini
tui, immensus ac intolerabilis
dolor, quem dignissima, dilectis-
simaque mater sua in eius passio-
ne ac morte perpeffa est, quando
gladius doloris cor eius pertran-
siuit.

Præterea novum & ingentem
dolorem eadem sanctissima ani-
ma Christi in se experta est, quā-
do per unitam sibi diuinitatem
cognouit, quàm atroces ac diros
crucias

cruciatus, multa sanctorum martyrum sanctarum virginum milia, pro ipsius amore ac fide sustinere deberent.

In his aliisque similibus meditationibus de Christi Domini tui passiente ac morte: tubande recordaberis teipsum hos illosque cruciatus atque dolores eius, tuis grauibz peccatis atque defectibus ipsi conciliasse: indeque ob ingratitudinem tuam & vehementer tristaberis, & te coram Deo grauititer accusabis. Est autem omnium optima; Deoque gratissima compassio, si tuos inordinatos affectus atque defectus in te persequaris, eosque contendas prorsus euellere radicitus à corde tuo: quod innocentissimo, benignissimoque Domino tuo, tam

tam grauium dolorum, poenarum, cruciatuum causa fuerunt.

Porro vt perfectum odium contra peccata in te excites ac consequaris: considera in omnibus articulis Passionis Christi Domini tui, quasi ob nullam causam aliam omnia ista passus sit, quam vt per ea in te excitaret, generaretq; odium contra omnia peccata, inordinatosque motus & affectus tuos, vt extirparentur: praesertim contra eos, qui te praeteris infestant, maculant, distrahunt, diuinæq; Maiestati grauius displicent.

Denique vt ex his meditationibus de Christi Dñi tui passione ac morte, etiam admirationis affectum tibi concilies: sollicite meditare primo qui sit qui ista pas-

sus

sus est: nimirum summi, maximi-
que Dei vnigenitus filius, qui
pro salute tua de cælo descendit
in terram, & homo factus est.

Secundò meditare ob quam
causam passus sit. Nempe pro
nobis miseris vermiculis, opere
manuum suarum, qui ipsum sem-
per offendimus.

Tertio à quibus sit passus. Sci-
licet à vili ac truculenta turba, o-
mniumque nationum populis.

Quartò quid passus. Oppro-
bria, contumelias, plagas despi-
catissimas, cruciatusque plures &
atrociores quàm dici possit.

Quintò quomodo passus. Sa-
nè tam insigniter patienti, man-
sueti cupidoque animo, vt nulla
humana mens peruestigare pos-
sit. Videlicet quòd is ipse man-
suetus

suetissimus & ab omnibus derelictus Dominus in omnibus atrocissimis opprobrijs, plagis, cruciatibus suis: tam inuictam patientiam, constantemque mansuetudinem, etiam contra ingrattissimos infensissimos persecutores suos declarauerit, ut nec vllum quidem durum verbum aduersus eos locutus sit: sed ad omnia: ut agnus mansuetus, qui ducitur ad victimam, vocem cohibuerit, animo omni mansuetudine pleno.

Sextò meditare tempus & locum, quando & vbi passus: nam & ea non paruum tibi admirationem parient. Quoniam & tempore solemni Paschæ & in primaria ciuitate sancta, astante dulcissima ac dilectissima matre sua, adeoque coram toto mundo, ipse inno-

innocens Christus Dominus tu-
us, ista omnia & his multò duri-
ora passus est.

CAPVT XXVIII.

*De sensibili deuotione, & contra-
ria ariditate ac dereli-
ctione fidelis animæ.*

Sensibilis deuotio quandoque
oritur à naturali inclinatione
ad eam: quandoque à diabo-
lo: alias ex Deo. A quo au-
tem horum potissimum proue-
niat, ex fructibus eius cognoscen-
dum est. Si enim inde non per-
moueris ad vitæ tuæ emendatio-
nem, merito dubitabis anne ex
diabolo, an verò ex naturali tua
inclina-

SPIRITV ALIS.

168

inclinatione orta sit: & quo maiorem ea in te suauitatem conciliat, hoc amplior erit dubitandi ratio vnde nam orta est.

Cum ergo sentis animum tuum spirituali dulcedine reple: ne disputes vnde profecta sit: sed nec eidem inhæreas ac nullatenus ab agnitione propriæ tuæ utilitatis desistas: sed cor tuum ab omni eo cui adhærescit, vehementi spiritu abstrahas: nihilque aliud desideres vnquam nisi solum Deum, eiusque diuinum beneplacitum. Ita fiet vt momentaneæ istæ dulcedines te non decipiant, & si vel à naturali inclinatione, aut à diabolo ortæ sint, vertantur tibi in gratiam, utilitatemque non paruam afferant.

Aridi.

Ariditas quoque seu desolatio animæ oritur aut ex naturali defectu nostro, aut à diabolo, aut à Deo. Et à diabolo quidem immittitur, vt animam reddat tepidam, frigidamque, & à spiritualibus exercitijs, abstractam, ad quærenda terrena solatia abducatur. Ex nobis ipsis oritur, aut propter peccatorum admissorum metum, aut ob tædium spiritualium exercitiorum. Denique immittitur à Deo, vt per eam nos excitet ad maiorem diligentiam in spiritualibus exercitijs, & à curis atque negotijs, quæ non aut ad ipsummet Deum, aut ad ea, quæ nos in ipsum dirigunt, referantur, absterreat: Indeque nos sibi arctius vniat, pariterque instruat, nec in spiritualibus quidem gaudijs

gaudijs si eueniunt quiescendum,
neque ea appetenda, sed ex solo
nos ipsi⁹ beneplacito pendere, vi-
uereq; debere, sicut ille qui dixit.
Dominus dedit, Dominus abstu-
lit: sicut Domino pla cuit, ita fa-
ctum est.

Cum senseris ergo huiusmodi
ariditatem animi tui, excita men-
tem tuam ad disquisitionem cau-
sæ, vnde ea eueniat. Cognita cau-
sa adhibe prædicta arma, & pugna
aduersus eam: non tamen eo pro-
posito vt sensibilem illam grati-
am denuo recuperes. sed vt abs
te remoueas quicquid oculis di-
uinæ Maiestatis duplicet.

Adhæc sedulo cures, vt ne in
ariditate ista animæ tuæ, solita
tua exercitia pietatis immittas,
sed

sed maiori etiam diligentia prosequi contendas. Et quamquam tibi videaris frustra laborare, tamen animo tranquillo ac prompto bibas hunc canticum desolationis tuæ. Si etiam is vique adeo crassis fœcibus turbatae mentis permixtus sit, ut quo te omnino veritas, planè ignores: nihilominus alacriter perseuera solitarius atque desertus sub cruce sancta: nec quare gaudium exterius, tamen tibi à toto mundo, vel quacumque creatura offeratur. Collare enim debes hanc crucem tuam omnes homines, præterquam tuum patrem spirituales cui eam fideliter detegas: non tamen ut ab eo aliquid impetres solatium, sed ut te doceat, quid in hac tua ariditate facias iuxta beneplacitum Dei. Porro

Porro nec sacra Communionem,
nec oratione neque alio quocūq;
spirituali exercitio hac intentio-
ne utaris, ut in aduersitatibus tu-
is aliquam mitigationē aut con-
solationem accipias: sed dumta-
xat eo, ut robur spiritus a Deo
accipias, ut crucem tuam hanc pa-
tienter sustinere possis. Etli quan-
doque ob mentis turbationem
aut distractionem, non poteris
commodē intellectu tuo uti ad
meditationes: tantum habeas ac
conserues in te voluntatem bo-
nam id faciendi: & adhibe supe-
rius notatas iaculatorias orationi-
culas, seu repentinas eleuationes
mentis in Deum.

Utilius tamen tibi est, hanc
crucem aridæ mentis cum humi-
litate & multa patientia sufferre.

K

Quic.

Quicquid enim feceris aut susti-
nueris pro honore Dei, optima
apud ipsum oratio est. Sed & in
hoc verè deuotus eris: quoniam
vera deuotio nihil est aliud quam
cor promptum, Christum Domi-
num nostrum, imposita humeris
nostris sancta cruce, sequendi
quocunque & quacumque via
voluerit: ita vt Deum solum ha-
beat pro Deo: Et quandoque De-
o, propter Deum renuntiet.

Si ergò homines, præsertim
religiosi & mulieres, suum in vi-
ta spirituali ac pia deuotione
profectum, iuxta hanc regulam
(& non iuxta sensibilem deuotio-
nem in quam propè omnè studi-
um ponunt) examinarent: haud
dubie non tam ingrati, sine omni
utilitate abuterentur sensibili de-

uotione ac dulcedine, quam Deus ipsis propterea largitus est, vt maiori zelo deinceps se dederent suæ diuinæ voluntati, qui tantummodo propter salutem nostram operatus est vniuersa.

Quamobrem plurimi seipsos decipiunt, qui cum ab impuris abominabilibusque cogitationibus obruuntur, protinus pusillanimes fiunt grauiusque sibi timēt, tamquam à Deo derelicti: arbitantes impossibile esse, vt Deus cum suo spiritu in mente sic turbata & obnubilata habitet. Atque in his cogitationibus semet ita inuoluunt, vt paulatim in grauem sui ipsorum displicentiam, ac quandam velut desperationem incident. Quod cum intra se deprehendunt confestim ad soli-

tas accurrunt exercitationes, vt quietam mentem recuperent. Sed nesciunt se in hoc esse ingratos Deo, qui huiusmodi turbationes in ipsis ideo fieri permisit, vt ad agnitionem propriæ vilitatis permouerentur: indeque vt miseræ, fragiles, desolatæ creaturæ, ad ipsum gloriosissimum Dominum Deum, conditorem suum ardentius, diligentiusque confugerent.

Itaque, fili, in huiusmodi aduersitate constitutus, hoc solum tacito: meditare de tua ipsius vilitate in eaque meditatione te ipsum humiliastuosque prauos affectus intimè considera. Hoc namque Deus in te esse permisit, vt dignosceres quam procliuis ex te ipso sis ad omne genus vitiorm: que dque sine diuina custodia,

dia, auxilio, defensione, continuè iisdem profundius immergaris.

Deinde quòque apud te ipsum concipe spem bonam ac fiduciam in Dominum Deum tuum, eò quod videas ac sentias, ipsum solum permisisse te labi in hanc gravem aduersitatem, vt occasionem acciperes ad ipsum per humilem inuocationem, orationemque appropinquandi. Propterea & ipsi mox gratias agito pro huiusmodi perturbationibus. habeasque pro certo, prauas quasque cogitationes citius depelli. mansueta patientia, quam sollicito studio eas repellendi,

CAPVT XXIX.

Quòd ad extirpandos prauos affectus non sit efficatior medicina, quàm digna sumptio sanctissimi Sacramenti Eucharistiae.

Sacrosanctum sacramentum Eucharistiae, seu Communionis, varias ob causas à deuotis Christianis sumitur. Si autem tu illud sumere volueris pro medicina seu robore spiritus contra tuos prauos affectus: attende diligenter ad ea quæ te iam docebo.

Pridiæ namque ad vesperam, prius-

piusquam manē sequenti ad sacram communionem accedas, si tantum temporis habeas, meditare de immenso desiderio, quod Christus Dei filius apud se habuit, ut per huius Sacramenti sumptionem tibi vniretur, omnesque prauos affectus tuos ex te radicitus euelleret. Hoc namque desiderium eius tam feruidum, tamque copiosum fuit, ut à nullo humano intellectu comprehendī possit.

Ut autem in aliquam eius cognitionem peruenire queas, duo hæc tibi suscipias meditanda. Prius, quantæ voluptati Deo sit habitare in nobis: cum scriptura S. id appelleret delicias Dei, dicēs. *Delitiæ meæ esse cū filijs hominū.*

K4

Vnde

Vnde & ipse cor nostrum. ad in-
habitationem suam deposcit, vbi
dixit: *Fili, præbe mihi cor tuum.*
Posterius quod meditaberis, sit,
quantopere Deus cederit peccata
nostra; quod ea ipsius cum ne his
vitionem impediant, suæque in-
comparabili perfectioni planè
aduersentur. Nam cum ipse sum-
mum sit bonum, clarissimum lu-
men, & desideratissima pulchri-
tudo: non potest non vehemen-
tissime odisse peccatum, quod ni-
hil est aliud quàm tenebræ, fragi-
litas, corruptela, & immunditia
miseræ animæ nostræ.

Verùm verborum Domini Dei tui
desiderium meum i tuæ altius im-
primere queas meditare frequen-
ter de mirabilibus eiusdem operi-
bus

bus in veteri & nouo Testamento. Præsertim de amarissimæ passionis ac mortis eiusdem Christi Domini nostri operib⁹: quæ eò duntaxat suscepit, vt nos à peccatis nostris, & ab omnibus ipsi contrarijs affectibus redimeret, expurgaret, semperque seruaret. Qua de re omnes à Deo illuminati Ecclesiæ Doctores cæterique pij vnanimiter concludunt ac docent: Christum Dominum Deum nostrum si necesse foret, non intermissurum, denuò ac millies mori & quidem morte acerbissima, vt nos à minimo etiam affectu prauo redimeret.

Ex huiusmodi meditationibus facile intelliges ingens desiderium, quod Dominus Deus tuus habet ad habitandum tecum. Et
hinc

hinc poteris cum his aut simili-
bus iaculatorijs oratiunculis, fer-
uens desiderium ipsum suscipien-
di, etiam in te excitare. O Domi-
ne Deus meus veni, & adiuua hanc
miserabilem creaturam vincere
hostes suos. O Deus meus, quan-
do veniet illud optatissimum tem-
pus, ut à te qui es panis viuus, con-
fortatus, subiciam atque deuin-
cam in me omnes prauos atq; in-
ordinatos affectus meos?

Vbi ergo per spem aduentus
Domini Dei tui in animam tuam,
non nihil confortatus es: tunc
propterea ad certamen passionem,
affectusque tuos, & iuxta regulam
superius traditam, iterum iterum
que

que eas pfecto odio abs te repelle. Dein excita in te desiderium illarum virtutum, quæ his vitijs repugnant. Quæ quidem vesperi pariter & mane postquam surrexeris, facito.

Apropinquante autem hora sumendi S. Sanctam Communionem: paulo antea meditare de lapsibus, erratis, ingratitude tua in Dominum Deum tuum, quæ a tempore præcedentis sumptionis S. Sacramenti, inique perpetrasti. Ob quam ingratitude & indignitatem tuam, præ timore ac confusione sancta mentuas ad Dominum tuum accedere. Sed protinus te ipsum, ex meditatione propensissimæ bonitatis ac misericordiæ eius, iterum in spem erige ac consolare: pie
confi-

confidens ipsam, non attenta indignitate tua, abs te velle iungi: atque hac pia fiducia confortat^r, alacri spiritu ad S. altare concedas, ipsumque Dominum Deum tuum, in te iactus suscipias.

Communionem autem sacra sumpta, diligentissime te concludas in intima cordis tui, & ostende Domino Deo tuo fragilitatem tuam, & dic in corde tuo: *O mi Deus vides quantopere ab hac passione seu pravo affectu occupatus sim. Vides quoq; ac scis bene, mihi esse impossibile, ut eum à me ipso euellam. Proinde hanc meam pugnam contra eundem in manus tuas resigno atq; commendam.* &

do, & à te solo victoriam expecto.

His tacite dictis, verte cogitatum tuum ad cælestem Patrem, eique hunc suum filium, ob eam maximè causam, propter quam eum iam in S. Sacramento sumpsisti, piè offeras ab eoque constanti fiducia auxilium expectes. Quilicet te confestim non iuuet, faciet tamen & tarditatem hanc suam affatim copiosè tibi cum necesse fuerit, refundet.

CAPVT XXX.

Quomodo per eiusdem S. Sacramenti Eucharistiæ sumptionem affectum amoris in nobis excitare possimus.

Si optas per sacram commun-ionem in te excitare affectum

L

amo-

amoris in Deum, qui suo fervore
omnem voluntatem propriam
in te absumat: prae die ad vepe-
ram suscipias meditationem de
inmensa ac ineffabili dilectione
Domini Dei tui erga miserum ac
indignum te, opus manuum sua-
rum. Nimirum, quod non con-
tentus fuerit, te ad imaginem ac
similitudinem suam ex nihilo
condere. suumque virginium
filium in miserabilem hunc mu-
dum (ut totos triginta tres an-
nos, & quod excurrit: per labo-
res, molestiasque multas, tan-
demque per ignominiosissimam
passionem ac mortem, tibi in
corruptione malitiaeque serviret)
cunctis mittere: sed ultra haec o-
mnia idem ipse Dei filius suum
verum, sacratissimumque corpus
in san-

in sanctissimo hoc Sacramento:
tibi in salutarem cibum gratissi-
mamque refocillationem perpe-
tuo reliquerit.

Vt autem ex hoc peculiari san-
ctæ Communionis dono, te in ar-
dentem ignitumque amorem cõ-
mutare possis: sic ferè meditatio-
nem de eodem institues. Princi-
pio considerabis quis ille sit, qui
hoc pretiosum tibi donum beni-
gus contulit, nimirum ipsemet
Dominus Deus tuus, increata illa
sapientia, quæ finem nescit: cu-
ius excelsa dignitas atque perfe-
ctio omnem humanæ mentis in-
telligentiam longè lateque supe-
rat.

Dein meditare de ipsomet sa-
cratissimo hoc dono quòd sit ipse
verus ac vnigenitus Dei filius, v-

nus eiusdemque cum Deo Patre
& Spiritu sancto excellentiæ: na-
turæ atque substantiæ. Iam si
munus exiguum, à manu Regis
alicuius donatum nobis summo-
pere gratum, acceptumque est,
propter eum qui donavit: quanto
gratius nobis esse debet illud in-
comparabile donum, quod Deus
est, & ab ipsomet Deo, in osten-
sionem suæ immensæ erga nos
dilectionis donatum atque reli-
ctum

Vltcrius mentem tuam eleua-
ad meditationem æternitatis di-
lectionis huius, qua ipse Deus ab
æterno incensus in diuinissimo
secretissimo & imperscrutabili
suo consilio decreuit, quod se ip-
sum tibi in cibum dare vellet. Et
hæc ita meditans protinus inci-
pias

pias hilari mente, lætissimoque iubilo intra temetipsum cantare, & dicere: O æterna Sapientia, tu me miserum vermiculum ab omni æternitate tantopere dilexisti; ut tu Dominus ac Deus meus, mei indigni memineris, ardentissimoque amore ac desiderio teipsum mihi in cibum dare dignatus sis.

Tandem verte cogitatum tuum ad unitatem dilectionis quam erga te vilem tam potens ac magnificus Dominus declaravit atque exhibuit. Quæ sanè tam im-
mensa est; ut nulla dilectio terrena cum ipsa unquam comparari possit. Eritque ea tibi etiam hoc clarior, quòd eam tibi donaue-
rit non ob aliquam utilitatem su-

am : neque ob merita vlla tua, sed
ex sola misericordja ac bonitate
sua.

Postquam ergo hæc in corde
tuo diligenti studio, ferventique
affectu ac zelo meditatus es, po-
teris intra te ipsum in hæc verba
tacite erumpere. O Domine
Deus meus, qui sit, vt me vilissi-
mam creaturam tantopere dili-
gas? O Rex gloriæ, cur me tibi
sic copulas, qui nihil aliud sum
quàm abiectum stercus, & inuti-
lis cinis. O Domine Deus meus,
ex hoc igneo, ardentique amore tuo
facile agnosco te propter me so-
lum ista præstare. Indeque etiam
agnosco & experior puritatem
dilectio

dilectionis tuæ, quòd eam propterea erga me declaras, vt & ego vicissim omnẽ meum amorẽ tibi donem. Itemq; te mihi te ipsum donasse totũ, vt & ego me ipsum tibi offerre totum. Et hoc non propterea quòd tu mei indigeas aut aliquã ex me vtilitatẽ expectes, sed ob solam vtilitatẽ meã. Videlicet vt per hãc salutarẽ iucandissimamque vnionem, ego, vilitasque terreni cordis mei, tecum (ò Deus meus) vnum cor diuinum fieret.

Hæc omnia vbi serio meditatus fueris: mox te humiliter totoque mentis affectu ac desiderio offeras ac dedas voluntati bene-

placitoque omnipotentis Dei:
semperque in te retineas feruens
desiderium ipsius diuinæ volun-
tati placendi. Et cum tale desi-
derium, amoremque in te excita-
ueris, accenderisque: etiam Do-
minū Deū tuū ad tantū tuū amo-
rem permouebis, vt & ipse deside-
raturus sit, quo tu sequenti mane
cor tuum ipsi aperias, vt ad te in-
gredi, tecum cænare omnesque
delicias tecum habere possit.
Declarabis autem tuum mutuum
desiderium erga ipsum, hac fere
iaculatoria oratiuncula. *O cele-*
ste, diuinumque Manna, quando
veniet illa optatissima hora, qua
ego te iuxta beneplacitum volun-
tatis tue intra me suscipiam?
Quando

Quando per sinceram charitatem
tibi verè uniar? Quando propter
te, ô vnica vita animæ meæ, om-
nem propriam voluntatē, omnemq;
imperfectionem meam derelinquā,
& à me excludam.

His, alijsque similibus orati-
unculis ac meditationibus pote-
ris vespere & mane desiderium
sumendi hoc sacratissimum in te
excitare, fouere & augere, vt gra-
tum Deo præstes obsequium, &
cum ipso feliciter uniaris. Inter
hæc autem diligenter quoque
curabis vt omnes facultates, po-
tentias, vires animæ tuæ puras ac
liberas serues ab omni curiositate
rerum terrenarum, omnibusque
cogitationibus otiosis ac vanis,

L s præte-

præterea & sensus tuos exteriores custodias, ne per eosdem cor tuum disturbetur: vnde omnem deuotionem tuam amittas.

Sumpto autem hoc salutari sacramento, confestim accurato studio te ad intima cordis tui recipias: ibique cum Domino Deo tuo his, aut similibus verbis amanter, reuerenterque loquere. O Rex

Regum Domine, quid est quod tu iam ad me, qui nihil nisi misera, despiciabilis, v. lis, cæca & nuda creatura sum, ingressus es? Tunc respondebit ipse tibi & dicet: Tu es columba mea dilecta, amica mea, soror mea, sponsa mea & dilecta mea. Ad quæ & tu: O increa-

crea-

creata dilectio, ô dulcissima dilectio, ô amicissima ac clementissima dilectio, quid pustulas à me? quid desideras? Nihil aliud peto, dicet tibi, quàm dilectionē: nullum alium ignem in terra cordis tui ardere volo, quàm ignem amoris mei, qui omnem alium amorem in te absumat, tuamque propriam voluntatem prorsus exurat. Hunc, hunc desidero, quandoquidem aliud nil velim, quàm ut ego tuus sim. & tu vicissim totus sis, permaneasq; meus. Sed hoc fieri non poterit, donec iuxta beneplacitum meum te mihi totum.

tradideris. Nam absq; eo sem-
per inhærebis amori ac benepla-
cito tuo proprio in omnibus actio-
nibus tuis, etiam minimis. Desi-
dero; dicet, odium tuipsum. vt me-
am tibi dilectionem donare pos-
sim: desidero cor tuum vt illud in-
habitem, meoq; cordi copulem ac
vniam: propterea namq; cor me-
um in ara Crucis meae apertum est.
Volo, inquam, dilectissima mea,
ne quid aliud desideres, nihil me-
diteris, nihil intelligas, videas,
sentias, nisi meipsum solum: vt ego
in te solus sim, tuque in me con-
uertaris, & in me quidem tu ha-
beas

beas perfectam beatitudinem, ego
verò in te beneplacitum.

Tandem offeres cælesti Patri
suum proprium filium, pro te,
totoque mûndo, & animabus fi-
delium defunctorum. Poteris
quoque in eius memoriam & si-
mul cum oblatione, qua se ipsum
cruentò modo cùm penderet in
ligno S. Crucis, obtulit, omnes
sacras oblationes quæ illo die to-
to per vniuersam Ecclesiam Om-
nipotentî Deo offeruntur, pariter
offere.

CAPVT XXXI.

De spiritali Communione.

Dilecte fili, tametsi tibi per di-
em semel dumtaxat sumere
liceat Dominum Deum in Sacra-

mento : tamen spirituali sumptione poteris singulis horis atque momentis particeps fieri : ab hac enim sumptione nulla te creatura, præterquam tua ipsius negligentia ac culpa, impedire potest. Quia etiam hæc spiritualis communio tibi nonnumquam vtilior esse poterit quàm Sacramentalis, præsertim si te ad hanc non satis diligenter ac piè præparaueris.

Quamobrem quoties proponis spiritualiter communicare, teque eò præparas : semper inuenies filium Dei ac Dominum tuum paratū, suis te manib⁹ proprijs spiritualiter cibandi. Ad hanc autem spirituales Communionem sic te ferè præparabis : Conuertere animum tuum hac intentione ad Deum, tuamque fragilita-

gilitatem atque defectus meditan-
do in memoriam reuoca; & simul
de iisdem veram ac intimam cō-
tritionem doloremque concipe:
moxque amanti corde Domino
Deo tuo supplica, vt magnam
tuam animam ingredi teque suo
uero corpore ac sanguine per se-
ipsum cibare non dedignetur.

Similiter, cum vehementi ze-
lo aliquam in te prauam ac mo-
lestam passionem mortificare:
vel è contrario alicuius virtutis
actum exercere volueris: teipsum
prius hoc modo spiritualiter cō-
munica. Verte cogitatum ad
Dominum Deum tuum, ipsumq;
ardenti prece inuoca, vt ad in-
tima cordis tui ingredi dignetur.
Aut recorderis saltem prioris Sa-
cramentalis Communionis, &
feruen-

feruētī desiderio ad ipsum dicitō:
*Domine Deus meus quando te de-
 mum in intima animæ meæ susci-
 piam? O Deus meus, veni etiam
 nunc virtute pari in me spiritua-
 liter, & adiuua.*

CAPVT XXXII.

De gratiarum actione.

VNiuerſa quæ facimus bona,
 à Deo proueniunt, & ipsius
 ſunt: Idcirco & ipſi ſoli gratias
 agere debemus pro omnibus ſpi-
 ritualibus exercitijs, & pro ob-
 tenta victoria contra hoſtes no-
 ſtros: quemadmodum quo-
 que pro reliquis beneficijs omni-
 bus quæ aut nobis ſolis benignè
 contulit, aut ſunt nobis cum alijs
 communia.

Vt au-

Ut autem & hoc legitime præ-
stare possis, memineris præcipu-
am causam, cur Omnipotens De-
us sua nobis dona benigne con-
ferat, hanc esse: ut ipsi pie, rectè
ad dignè agamus gratias. Cum-
que is ipse Dominus Deus noster,
in beneficiorum omnium largiti-
one, prius ac potius suum spe-
ctet honorem: deinde utilitatem
nostram: idcirco & tu in omnib⁹
acceptis beneficijs agnosces pri-
mo ipsius Dei Omnipotentiam,
Sapientiam, & immensam boni-
tatem, quæ in eundis eius bene-
ficijs gloriose relucet.

Dein meditare nihil in te esse
dignum tantis Dei beneficijs: sed
tua omnia esse ingritudinem,
miseriam, extremamque vilita-
tem. Tandem ergo exhibe te
obedi-

obedientem suæ diuinæ voluntati, & stude implere, quæ per ista beneficia Deus abs te postulat: videlicet vt ipsum præcipue ames, ipsique diligentius seruias, & totum liberè offeras ac dedas: sicut iam plenius docebo.

CAPVT XXXIII.

De perfecta suiipsius oblatione.

Post gratiarum actionem, pro beneficijs acceptis statim prorumpit anima in dulcem illum affectum Dauidis: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? Vt ergo quamtenus satisfacere possis, offere* **Deo tuo totum id quod es, habes.**

habes, aut potes idque ex integra,
plenissimaque voluntate, & effi-
caci actu interioris hominis.

Confidera primò profunda at-
tentione magnitudinem, & maie-
statem Dei tui (ab hac enim con-
sideratione pendet perfecta tuijp-
sius oblatio) & inuenies magni-
tudini eius deberi reuerentiam,
& timorem: Bonitati verò amo-
rem: Misericordiæ autem eius
spem, & fiduciam, atque ita de re-
liquis eius perfectionib⁹, & attri-
butis: Et congratulaberis eidem
Deo tuo, quod sit id quod est, ni-
mirum optim⁹, maximus, sapientif-
sim⁹, sanctifsim⁹, omnipotēs, infi-
nitus, quodque omnia habeat quæ
habet: compluresque actus amo-
rosæ huius complacentiæ intus
in corde tuo multiplicabis.

Deinde

Deinde, profundissima reuerentia flectes genua cordis tui, totumque corpus inclinabis Deo tuo, ipsum adorans, & tamquam supremum Dominum agnoscens omnium creaturarum: Specialius autem considera, quia totum quod es per naturam, & per gratiam, ipsius est proprium: quoniam ipse solus totum hoc tibi concessit, & solus hoc in te conseruat: hinc enim semper te debitorum agnosces, quantumuis magna ipsi offeras: si quidem nihil poteris illi dare, quod non sit ipsius, & ab ipso prius tibi donatum: cuius dominium non potest amittere, etiam tum, cum in te transtulerit.

Tertio. Ab illa cogitatione accede statim ad oblationem, & hilariter,

lariter, ac reuerenter trade in manus Dei tui quicquid habes, aus potes ipsi offerre: omnia scilicet quæ ipse tibi prius dedit, atque ita te ipsum restitues Deo tuo in perpetuam seruitutem, vt de te statuatur quicquid voluerit, siue in tempore, siue in æternitate. Nec solum generatim offeres Deo tuo radicem, ac principium omnium cogitationum, loquutionum, & actionum tuarum: Sed sigillatim eas omnes (quas ratione tui status exercere teneris) offerres in honorem & gloriam sanctissimi nominis eius.

Vltimò vnies, & coniúges hanc tui ipsius, rerumque tuarum oblationem, cum meritis dulcissimi sponsi animæ tuæ Iesu Christi, vt ab ipso valorem & premium accipias,

piat, quoniam à te ipso solo nul-
lum habere possunt. Consumma-
bis igitur oblationem tuam, si-
mul cum teipso offerens æterno
Patri meritâ vnigeniti Filij eius,
cunctique labores, quos exatla-
uit ab ipso præsepi usque ad crucē:
omnia enim quæ ille egit & passus
est tuæ sunt opes, tuæ diuitiæ, quæ
ille moriens testamēto suo tibi re-
liquit, tamquam hæredi meritorū
suerunt. Memineris autem hæc
omnia non pro teipso duntaxat of-
ferre: Sed etiam pro vniuersa Ec-
clesia, & membris illius: sic enim
acceptabilior erit Deo oblatio tu-
a, charitatis incenso sociata.

Similiter cum ieiunia, oratio-
nes, aliaque opera bona Deo of-
ferre volueris: considera primum
quod Filius Dei, ista opera tuæ v-
na cum

nā cum suis antea obtulerit Deo,
& sic ytraque coniunxerit atque
vniuerit: quamobrem & tu ea-
dem sic offeras ac dones cælesti
Patri. Inde namque intelliges
oblationes tuas ē purō ac sincero
corde proficisci. Et si tempore
tribulationis huiusmodi oblatio-
nes feceris: per facile omnem an-
gustiam, dolorem, miseriam atq;
pericula superabis, & Dei volun-
tatem rectissime implebis.

Si vero Christi Dōmini nostri
opera, cælesti patri suo pro deli-
ctis tuis offerre volueris, sic te ge-
res. Principio aliquantulum
considera peccata tua, & ubi co-
gnoueris te cælestis Patris iram
per te ipsum sedare, eiusque iu-
stitiæ satisfacere non posse: ac-
curre ad vitam, passionē & mor-
tem

tem Christi Domini nostri & v-
 num aliquod existis, vitæ aut
 passionis meditare. Videlicet,
 quomodo ipse ieiunauerit, aut o-
 raue rit, aut sanguinem fuderit :
 tunc intelliges quomodo ipsemet
 Christus, tale opus, seu dolorem
 suum pro peccatis tuis, ad recon-
 ciliandum Deum tibi, obtulerit,
 dicens : O mi cælestis : Pater,
 iam plene satisfacio tuæ diuinæ
 iustitiæ pro peccatis huius serui
 tui N. & oro tuam diuinissimam
 Maiestatem, vt parcas ei, & as-
 sumas eum in consortium electo-
 rum tuorum. In hac autem
 meditatione etiam & tu cfferas
 cælesti Patri, istam oblationem
 vnigeniti Filij eius ipsumque pro
 te &

te & alijs hominibus ora, ut propter oblationem hanc ac nominis sui gloriam benignè tibi & alijs condonet peccata vestra: Eandem spiritualem exercitationem, vtiliter facere poteris in quolibet opere ac mysterio, quod Christus Dominus noster in hac vita operatus est.

CAPVT XXXIV.

De petitione gratiæ.

Postquam æterno patri obtuleris pretiosissimum thesaurum sanguinis, & meritòrum Christi: confidenter poteris ab ipso postulare, quæcumque fuerint necessaria: sed ut hoc decentius præstes:

Primo excita in te ipso fiduciam ex recordatione summorum

M

bene-

beneficiorum quæ a liberali manu Dei accepti: nihil enim maiorem fiduciam præstat noua beneficia impetrandi, quam illius immensæ recordatio liberalitatis, qua Deus in necessitatibus præteritis tibi succurrerit: ab ista autem fiducia pendet tota petitionis tuæ efficacia, & sine ea nihil potest à Deo obtineri.

Secundò: Cura diligenter ut hanc fiduciam summa comitetur humilitas: ita ut paucitati, & paruitati meritorum tuorum diffidas, benignitati autem & liberalitati Dei meritisque dulcissimi sponsi tui Christi magnanimiter innitaris. Nec tamen præ humilitatis specie fias pusillanimis, & formidolosus, nec grandia beneficia à Deo postulare metas:

quamuis enim æquum sit miseri-
am tuam agnoscere, & quam pa-
rum aut nihil merearis: non est
tamen desperandum de diuina
bonitate, nec tenuiter aut vili-
ter de eius largitate sentiendum:
non est despondendus animus,
quia si parum merearis, tanto me-
liorem occasionem adeptus es
multa petendi: dona enim Dei
non fundantur in tuis meritis, sed
in meritis Christi, quæ sunt infi-
niti valoris & dignitatis.

Tertio conare petitionem tuam
crebris, feruorosisq; desiderijs so-
ciare: nempe vt ardentem deside-
res obtinere quod petis: quoni-
am enim à pietissimo patre quæ
tibi necessaria sunt, postulas, qui-
que non solum iubet vt petas ma-
gna sed etiam irascitur si non pe-
tas, &

tas, & pollicetur daturum se quæ-
cunque petieris : non desine tibi
flaminigera desideria obtinendi
ea quæ a tam liberali patre po-
stulas. Plerumque enim ideo
non obtinemus quod petimus,
quia non magnopere desideramus
obtinerè : sed petimus solum te-
pidâ voluntate, quia ratio & fides
dictat esse necessaria quæ petim',
non quia multum cupiamus ea à
Deo accipere cuius rei causa est,
quia affectum voluntatis in terre-
nis ligentes, quæ intellectu cõte-
minamus, voluntate magni faci-
mus. atque ita licet iudicemus,
animum esse ab illis ad altiora e-
levandum, non tamen cupimus
ab eis separari. Quod si illud ve-
hementer & veraciter, & ex ani-
mo desideraremus, statim petiti-
ones

ones nostræ effectum sortirentur.

Tandem curandum tibi est, ne petitioni tuæ desit: 1. affectus charitatis erga proximos: non enim sufficere tibi debet quod pro teipso feruenter petas, sed erga alios omnes affectum obtinendi diuinam gratiam extende. 2. non desit perseverantia; solet enim Deus differre, & prolongare petitionis nostræ adimpleritionem; ad maiorem vtilitatem nostram, utque in nobis crescant magisque serueant sancta desideria sicut in Cananæ, & vidua Evangelica contigit. 3. non desit resignatio propriæ voluntatis, quatenus ita desideria cordis tui Deo repræsentes, ut magis in eis diuinæ voluntatis, quam tuæ beneplacitū expectes: sicut Christus

M 3

in hoc.

in horto petijt, non vt fieret voluntas sua, sed æterni patris sui.

CAPVT XXXV.

Pro modo deuotè meditandi quædam annotatiuncule.

1. **A**Ntequam in lectulo sub noctem decumbas, mysterium vite Christi Domini, aut argumentum quodcumque pium, quod sequenti die meditari proponis, attentè & consideratè perlege: & in duo vel tria puncta seu particulas diuide memorizque fideliter cominenda.

2. Expergefactus, nulli alteri cogitationi vaca, sed cura vt prima cogitatio sit de eo quod tibi in meditatione ruminandum proposuisti:

posuisti: repetas ergo puncta quæ nocte præcedenti paraueras, & cogita quod statim cum Deo tuo colloqui debeas.

3. Quare vno, aut altero gradu subsistens, antequàm ad locum orationis venias, per interuallum quo possit bis dici Pater & Aue: imaginare ipsum Deum, quem adorant Angeli, præsentem in oratorio te expectare, vt ad colloquium cum ipso ineundum accedas & intueri penitus omnia quæcunque facis aut factururus sis inter orandum. Conare hanc veritatem firmiter animo tuo imprimere, nempe quòd Deus tuus sit ibi in oratorio reuera præsens, & profundam illi reuerentiam ipso corpore, & corde exhibe tanquam licentiam humiliter postulans cum ipsius maiestate colloquendi.

4. Positis genibus in loco orationis, offer Domino Deo omnes cogitatus, verba & opera, quæ in omni vita tua sis habiturus: ipſciatim autem ea quæ in præſenti orationis exercitio habere proponis vt cedant ad ipſius honorem: & pete gratiam, qua poſſis tanta cum attentione, deuotione, & reuerentia exercitium tuum peragere, ſicut oportet eum, qui cum Deo colloquitur.

5. Statim te ipſum imaginare præſentem in myſterio, quod proponis ruminare; locoque in quo contigit: ſic enim cogitatio tua ab omni diuagatione ſtabilietur, certo quæ ſi palo religata. Exempli cauſa, ſi meditaturus ſis de incarnatione Chriſti, cogita te præſentem adſeſſe colloquio Angeli-
co:

co : & in secreto illo cubiculo videre , & audire Archangelum , cum sanctissima Virgine sermones mutuos habentem : Si de flagellatione Christi futura sit oratio, puta te coram videre Christum Dominum columnæ alligatum, & in humanos illos carnifices ipsum flagellis crudeliter cedentes, & hæc mysterij confirmatio pro modo mysteriorum varianda est.

6. Inspecito ita mysterio, & ante oculos mentis posito petes a Deo auxilium, vt ex hac oratione haurias id quod cupis : & ex meditatione incarnationis dominicæ, lucem postula spirituales, qua clarè penetres & intelligas ineffabilem amorem qui eum mouit, vt pro te homo fieret : Ex consideratione passionis pete gratiam.

compatiendi, ac condolendi cum Christo : atque ita varios affectus postulabis, prout argumentum orationis tuæ admonebit.

7. Hinc iam à primo puncto incipies : & siquid in eo inuenias, quod affectum moueat, in eo perseuera, donec expleueris tempus exercitio tuo assignatum : sin in primo puncto non inuenias affectum, quem velles aggredere secundum punctum. Et vt summarim dicam, in quacunque consideratione proposita reperias exardescere pium affectum, in illa ruminanda immorandum tibi est : nec ulterius progrediendum, donec in illo affectu deuotioni tuæ satisfeceris.

8. Non permittas intellectum curiosè considerationes altas au-
ut de.

ut delicatas prosequi: sed eatenus solum discursu eius vtere, quatenus sufficiat ad inflammandam voluntatem, pioſque in ea affectus, & bona proposita excitanda. Ideoque ex omni consideratione affectum elice, ex omni affectu sanctum aliquod propositum determinatè, & particulariter educito vt scilicet, hoc vel illud eo die in honorem Dei facias, hoc vel illud vitium emèdes, in hac vel illa re te ipsum mortifices. Hic enim omnis fructus est orationis.

9. Statuas firmiter apud te ipsum, integrum tempus orationi assignatum in ea insumere. nec, nisi plenè elapso tempore, ab oratione exurgas, quantumvis aridum te experiaris, quantumvis inuepias te varijs distractionibus impu-

impugnatum: plerumque enim talis oratio in eo qui diligenter resistit, & patienter gratiam deuotionis expectat, securior est, maiorisque meriti; quam si magna deuotionis suauitas sentiretur.

10. Peracta oratione, paulisper teipsum examina, quomodo te inter orandum gesseris & si bene, gratias agas Deo; sin negligenter, proponas emendare; & notes causam cur male successerit; vt ab ea in posterum caueas.

11. Exercitia seu mysteria quibus ruminandis teipsum exerces, sint ordinata, vt scilicet ab incarnatione Domini incipiens; inde suo ordine totam Domini vitam percurras non vero inordinate; & per saltum, modo hoc mysterium

num.

nium modo illud incerta electione assumens.

CAPVT XXXVI.

Exercitium ante sacram Communionem.

1. **C**onformatio loci ad stabilendam mentem fit, vt imaginetur Christum Dominum, multitudinem Angelorum stipatum, coram oculis animi intueri, & omnes illas angelicas, & beatas mentes ipsum adorantes maxima cum reuerentia.

2. Pete humiliter, quando quidem iam digneur ad hospitium animæ tuæ diuertere, vt omnia ornamenta ad ipsum dignè excipiendum necessaria præmittat.

N

quoni-

quoniam tua paupertas nihil ipsius maiestate dignum præparare possit.

3. Considera, quis sit ille, qui ad te venit excipiendus, ille nimirum qui ab Angelo vocatus est Iesus, hoc est Saluator generis humani: ille in quo vno repositum habes remedium vulnerum tuorum: ille cui tantopere insedit, amor & cura salutis tuæ, ut ipse personaliter venerit ad eam procurandam suamque interposuerit auctoritatem cum periculo honoris, & vitæ suæ, usque ad ignominiam crucis in qua pependit clavis distentus, plagis dilaniatus, & cruore suo purpuratus. Et in hac consideratione multum insiste, est enim propria Sacramento huic recipiende, iuxta ipsius Domini

mini præceptum : *Hæc quotiescumque feceritis in mei memoriam facietis.*

4. Considera quid facturus accedat ad te Dominus tuus : nimirum, ut operetur in anima tua, unionem tui cum ipsius maiestate, ex qua unione resultabit vita, quædam diuina, quam deinceps Christo vnitus, viues. Cibus enim eiusdem qualitatis humores generat qualis ipsemet est ideoque cibus hic diuinus, non est mirum si animam quodammodo deificet. *Qui mæducat me viuet propter me,* inquit ipse Dominus.

5. Considera ad quem veniat Dominus tuus : ad vermiculum terræ, ad vas corruptione, & putredine repletum : & fortasse

(quod indignius est) ad inimicum suum, ad contemptorem legum, & mandatorum eius, ad vilem transtugam, qui partes Dei reliqueris pro castris diaboli.

6. Humiliter igitur supplica benignissimo Domino, ut quoniam ipse sua sponte, non tuis meritis dignatur ad te in Sacramēto accedere, dignetur etiam te gratia sua præuenire, donis spiritus sancti adornare, ut dignum fias corporis eius sacri receptaculum: sicut simili præuentione in venerabili virginæ matris utero domicilium sibi præparauit.

CAPVT XXXVII.

Modus deuotè offerendi sacrificium Missæ.

Præceden.

PRæcedenti meditatione, vel
 alia simili inflammatus, eijce,
 ac semoue à corde tuo res omnes
 sensibiles, & fige aciem mentis
 tuæ in solum Deum purè, liberè,
 & quietè, absque omni tumultu
 extranearum cogitationum, & in-
 uocato reuerenter spiritu sancto,
 recita hymnum Ecclesiæ

Veni creator spiritus &c.

Cum autem te ipsum induere
 paras sacris vestimentis, confide-
 ra attentè mysteria, quæ singulis
 vestibus significantur: & deinceps
 ab eo temporis articulo, assume
 in te personam Christi, quem in
 hac sacra actione repræsentas, vt
 ita coneris omnes actiones exter-
 nas & internas conformare per-
 sonæ, quam geris.

N;

Quan-

Quantum quidem ad compositionem externam, cura ex sacratio egredi, vestimentis æqualiter & decenter fluentibus, incessu graui, vultu sereno, oculis dimissis, nihil omnino attendens eorum quæ in Ecclesia geruntur. Voce vtaris demissa, graui, sedata: non præcipitanter, sed nec syllabatim, verum decenti pausa verba sacra relegens, & sanctas ceremonias ornatè & tempestiuè peragens: singula attentè perficiens, in canone præsertim, & maximè cum ad verba consecrationis perueneris.

Quantum autem ad interiorem compositionem: cum ad alioris gradus accesseris, propone tibi ante oculos mentis Christum. Sponsum ac Dominum tuum in excelsis

excelfo throno gloriæ & maiesta-
tis circumstipatum Angelis & be-
atis spiritib⁹ qui iam iam descen-
surus est è throno ad altare, vt a-
nimam tuam pauperculam ditet
immenso diuinitatis suæ thesau-
ro : & ex tantæ maiestatis intuitu
recognosce vilitatem, & nihilita-
tem tuam, atque ita te ipsum in-
terius, exteriusque profundè hu-
milians, inchoa sacrificij actio-
nem : & hanc præsentiam Christi
in throno suo sedentis, & deuoti-
onem tuam intuentis conserua-
vsque ad consecrationem, qua
peracta, habes ipsum deinceps in
altari, & intra manus, & quasi
amplexus tuos sacramentaliter
præsentem.

In priore memento, ita te ip-
sum geres. Intueberis spirituali-

ter in corde tuo Christum Cruci-
fixum, & in ipsius plagis melli-
fluis omnes necessitates tuas, om-
nemque indigentiam tuam depone-
nes. Et primum ad sanctissimum
caput ipsius offeres missam, quam
facis ad honorem æternum bea-
tissimæ Trinitatis, & ad gloriam
accidentalem Matris Dei, Angeli
custodis, & sanctorum, quos in
protectores & patronos tuos as-
sumpsisti & totius curiæ cælestis;
quos omnes simul coniunges in
vulneribus venerabilis capitis
Domini tui orabisque eos, quan-
doquidem tu in hac valle lachry-
marum constitutus conaris ipso-
rum gloriam augere, ut ipsi in
patria cælesti, tui memores esse
dignentur & particulariter ut te-
cum offerant Deo principalem.

huius

huius Missæ intentionem. Ad
vulnus manus dexteræ orabis pro
vniuerso statu ecclesiastico, pro
Pontifice, Cardinalibus, Episco-
pis, & Pastoribus populi Christi-
ani, pro statu religiosorum, &
monialium, & prælatis eorundē,
pro quib⁹ omnib⁹ deuotè offeres
hoc sacrificium. Ad vuln⁹ manus
sinistræ, offeres sacrificiū hoc pro
statu laicorū, pro regibus, & prin-
cipibus ac magistratib⁹, populo-
que vniuerso: & specialiter pro
parentibus, & amicis, aliisque se-
cularibus qui se tuis orationibus
commendauerunt. Ad dulcissi-
mum cor Christi te ipsum solum
Deo offeres, vitam antea actam illi
humiliter repræsentans, vt mise-
ricorditer condonet: & præsen-
tem, vt eam sua gratia dirigat: o-
mnes item necessitates tuas spiri-

tales, & corporales, valetudinem, tentationes, desideria, occasionesque ipsi manifestans omnes cogitationes, verba, opera futuræ vitæ ipsi in honorem æternum eius consecrans: ac denique totum teipsum in ipsius prouidentiam fiducialiter, ac reuerenter resignans de cætero securus, quandoquidem in eius manus res omnes tuas tradideris, qui melius, & diligentius tuum commodum curaturus sit, quàm tu ipse petere, aut sperare potueris. Ad vulnus dextri pedis offeres Missam pro omnibus, qui in gratia, & charitate Dei persistunt, orabisque Deum, vt eos in sua amicitia conseruet. Ad vulnus pedis sinistri offer sacrificium pro omnibus peccatoribus, vt Deus ipsos conuertat.

uertat, & illuminet: pro pauperibus, infirmis, & quacunque afflictione oppressis, vt ipsos solari, & liberare dignetur, & tandem pro omnibus, pro quibus orare debes, & teneris, & finem impones huic oblationi per illa verba D. Augustini: *Commendo eos quos tu vis & scis, & velle me nosti.* Sic onustum (vt sic dicam) Christum omnibus petitionibus, & necessitatibus tuis æterno patri in hoc sacrificio offeres, dicens illa verba psalmistæ: *Protectoꝛ noster aspice Deus, & respice in faciẽ Christi tui.* Quo peracto prosequeris actionem Missæ.

In secundo memento, Christum habes sacramentaliter præsentem

iam gloriosum, & resuscitatum :
cui te ipsum vnire conaberis in-
timo affectu, & intra latus ipsius
temetipsum includes, vt ibi tuto
requiescas, securus ab omni im-
pugnatione inimicorum : ibi ex
animo propones ipsius Christi
beneplacitum, deinceps per om-
nia, & in omnibus operari, & co-
naberis dulcissimum illum Dau-
dis affectu induere, cum diceret :
*Quid enim mihi est in celo & a-
te quid volui super terram ?*
Tunc offeres sacrificium in par-
ticulari pro animabus defuncto-
rum, & reliquum Missæ prose-
queris.

CAPVT XXXVIII.

*Exercitium post sacram Com-
munionem*

Primo

Primò representabis tibi ipsi
Christum Dominum glorio-
so Angelorum, beatorum-
que spirituum ipsum ado-
rantium cætu circumuallatum.

Deinde petes ab ipso Gratiā,
vt quoniam præter omne meri-
tum tuum dignatus sit sub tectum
tuum intrare, dignetur etiam vir-
tutum omnium ipsi placendum
supellectilem tibi concedere, &
radijs lucis cælestis animam tuam
illustrare, sicut sanctum Simeo-
nem illustrauit, vt eodem modo
Christum venerabiliter, & humi-
liter amplectens, possis cum illo
sene dulciter dicere, Nunc dimi-
tis, &c.

Confidera illum, quem susce-
pisti, eundem esse Dominum
Deum tuum, de quo ante comu-

nionem tam magnifica medita-
tus fuisti.

Gratias age ipsi pro immenso
beneficio isto, quod se ipsum tibi
communicare, & vnire voluerit:
& suppliciter pete vt non transe-
unter id faciat, sed vt tecum per-
seueranter maneat.

Considera te ipsum, quàm indi-
gn⁹ sis tanto hospite, quàm pau-
peré domū, quàm inornatam imò
quàm immundā, quàm plenā stre-
pitu passionū, & perturbationum
Deo tuō exhibeas: & conare dolo-
rem elicere pro offensis tuis, &
verecundiā, ac pudorem pro ne-
glectu & immunditia animæ tuæ.

Pete tandem feruentissimo de-
siderio, vt ipse, qui est rex gloriæ,
& fons totius puritatis, animam
tuam suis ornet virtutibus, om-
nesque

nesque sordes tuas aqua cælestis gratiæ emundet, atque ita inseparabiliter teipsum tibi vniat, & coniugat, vt nulla res creata te ab ipso separet : ita firmiter cubiculum animæ tuæ claudat, & signaculo amoris sui obseret, vt ipse solus in eo semper quiescat, vt nullus vmquam alius hospes admittatur.

CAPVT XXXIX.

Examen quotidianum.

AD conscienciæ tuæ munditi-
am conseruandam, omni die
in ipsam descēdere debes, omnes
eius angulos diligenti examine
discutiens, vt siquid ibi lateat for-
didum, statim eliminetur.

Man^c

Mane igitur tria facies. Primò gratias ages Domino Deo pro omnibus beneficijs antea facta nocte receptis, & in speciali, quod te à morte subitanea, & ab insidijs diaboli liberauerit. Deinde offeres Domino ex toto corde tuo, omnia, quæ eo die cogitaturus, loquuturus aut acturus sis: & pete à beatissima virgine vt hanc tui ipsius, actionumq; tuarum oblationem purissimis manibus suis unigenito filio suo vnâ tecum præsentet. Tandem fiduciam ex diuina assistentia concipiens propone firmiter cum diuino auxilio, ne minimo quidem peccato veniali Deum eo die offendere.

Noctu autem parum antequàm decumbas, examines teipsum quomodo huic proposito steteris.

ris. Prius autem quàm ad examen ipsum venias, cogites tibi Deum præsentem cui rationem diei exacti sis redditurus: & conare affectum pudoris & confusio- nis excitare, sicut seruus ante indulgentissimum Dominum: vel sicut miles perfidiæ reus astaret coram Rege suo, à quo ex plebeia fortuna ad summum gradum nobilitatis fuerit euectus: multò maiori pudore debes tu suffundì, considerans teipsum astare coram Deo, cui tam negligenter inservieris, quem tam audacter offenderis.

Primum itaque gratias ages Domino Deo pro vniuersis beneficijs acceptis ab instanti creatio- nis, ac natiuitatis tuæ, ad illam usque horam: specialiter pro be- neficijs

beneficijs illo die acceptis: Inuita-
bis omnes Angelos, ac sanctos
Dei, omnes fideles, præcipue be-
atissimam virginem, vt te ad gra-
tias dignè agendas adiuuent: &
particulatim beneficia recense,
creationis, conseruationis redem-
ptionis, vocationis ad fidem, re-
missionis tot, ac tantorum pecca-
torum, & quod tot annos con-
uersionem tuam expectauerit, &c.

Secundo pete lucem, & grati-
am cognoscendi defectus, negli-
gentias, & peccata, quæ eo die
commisisti, doloremque, & con-
tritionem pro eisdem: quia enim
iam multa sunt, sine diuina luce
non possumus ipsa agnoscere, nec
sine eius auxilio grauitatem, &
enormitatem eorum dignè pon-
derare.

Tertio

Tertio discurre per omnes horas diei, & examina diligenter, quid in quavis cogitaueris, dixeris, feceris, vel omiseris, vt ita aduertas qua in re Dominum offenderis.

Quartò (quod præcipuum est in hoc examine) coneris summū dolorem excitare pro offensis commissis: ita vt ex animo magis tristeris, Deum offendisse, quàm si quiduis, etiam molestissimum passus fuisses: Et procures vt dolor hic sit, non propter metum supplicij, sed propter reuerentiam Dei, propter summam æstimationem diuinæ maiestatis, & quia Deum super omnia amare, ac reuereri cupias, & deinceps amaturus, ac reueriturus sis.

Quintò tandem pete veniam præteri-

præteritorum, & propone firmiter emendationem futurorum, particulatim promitte, ac statue propter amorem ipsius, hanc, aut illam occasionem peccati evitare: hanc aut illam opportunitatem teipsum emendandi amplecti.

Quod si in examine isto inuenias, non ita multa fuisse errata tua, ut inde ad dolorem, aut pudorem mouearis: totum hoc acceptum feras diuinæ misericordiæ, non tuæ diligentiae, aut virtuti: & reuoces ad memoriam antea actæ vitæ peccata: & cogites aliorum in sæculo lapsus, quibus multo sædius lapsus fuisses, nisi Deus te diuina gratia sua ultra omnne meritum tuum, imò cum multis demeritis tuis præuenisset.

CA.

CAPVT XXXX.

Conclusio totius operis.

Multa essent adhuc dicenda, sed hæc impræsentiarum pro concessa mihi facultate dixisse sufficiat. Et sanè si tu hæc tenus dicta, memoria retinere, opereque complere studueris: non parum, sed multum satis, & didicisti, & laborasti.

Scias tamen ob intellectus tui imbecillitatem, & meam, qua in hoc scripto vti oportuit, breuitatem: tibi necessarium esse, vt omnia hæcenus tradita, studiosissimè mediteris. Per diligentem enim meditationem, & continuam exercitationem, magnum robur spiritus tibi certo conciliabis.

bis, ad superandos, profligandos.
que cunctos hostes tuos.

Vnusquisq; ergo apud se ipsum
statuat se proposita hactenus ar-
ma in manus sumere, contraque
hostes suos strenuè, viriliter con-
stanterque dimicare velle. Pugna
enim hæc eiusmodi est, vt nullus
hominum eam possit subterfuge-
re sed singulis quibusque omnino
pugnandum sit. Qui enim non
pugnat, hic perpetuò victus, mor-
uusque iacebit, quicumque fuerit.

Sed nec vlla spes est Pacis,
quamdiu nobis cum his hostibus
negotia sunt: & quidem omnium
maximè nocent his, qui cum eis
pacificè viuere, & quasdam velut
inducias pacisci voluerint. Tu
ergo eos, quantumlibet potentes,
& trucule, si fuerint, ne timeas:
quia

quia omnis eorum potentia, ac impetus, est in manibus supremi Ducis militiæ Christi Domini nostri, propter quem tu pugnam hanc subiisti. Obidque nemo in hac pugna superatur, nisi sponte sua voluerit.

Nec te terreat, aut pusillanimum reddat, quod Dominus Deus tuus propter quem pugnam hanc ingressus es suum auxilium ad vincendum hostem, nonnumquam diutius differat. Certissime enim tibi persuadere debes, ipsū Deum, ob summam bonitatem, & omnipotentiam suam, omnia, quæ nobis suis militibus in quibuscumque rebus, negotijsque conveniunt, præsertim incommoda, aduersaque in nostram utilitatem dirigere, & ut in optatissimum finem

nem exeant, benignè providere.

Hæc meditatio generabit in te cor excellum, ac constans ad pugnandum. Promdeque etiamsi victoria, nonnumquam sequatur tardius, aut diutius differatur: credas firmiter id propterea fieri, vt latens intra te superbia excludatur, vtque humilis fias, ac maneat: Vel vt in virtutibus continuè magisque proficias, & miles tandem exercitatus reddaris. Nam per varias, continuasque pugnas homo exercetur, multumque proficit in arte pugnandi: aut saltem obtinet aliud quoddam bonum, quod Deus in utilitatem eius benignè, sapienterque aliquandiu occulcat.

Propterea, dilecte fili, alacri, & heroico animo ingredi hanc, pugnam

pugnam : ne sis ingratus Domino Deo tuo, qui tantopere dilexit te, ut seipsum propter te, in mortem tradiderit. Et attende diligenter ad omnem voluntatem, omniaque mandata ipsius, ut & omnes ad vnum hostes tuos penitus extirpes, atque profliges. Quamdiu enim vincum ex ipsis vivere sines, erit tibi festuca in oculo, & in latere lancea, quæ te à gloriosa victoria semper impedient.

F I N I S.

I N D E X

C A P I T V M.

H V I V S O P E R I S.

Q V I B V S in rebus per-
fectio Christiana consi-
stat: & de quatuor ad
eam obtinendam necessarijs.

Caput. 1. pag. 1.

De diffidētia sui ipsius. Cap.

2.

pag. 15.

De con-

I N D E X

De confidentia in Deo. Cap.

3. pag. 19.

*De exercitatione: & primū
de intellectu. & quomodo ab
ignorantia & curiositate cu-
stodiendus sit. Cap. 4. p. 27.*

*De voluntate: deq³ sine in
quem omnes actiones nostras
debemus dirigere. C. 5. p. 37.*

*De duplici voluntate in ho-
mine: & earum continua inter
se pugna. Cap. 6. pag. 45.*

*De pugna cōtra affectus sen-
sualitatis: deq³ interiori exer-*

O 2

citati-

I N D E X

citatione voluntatis ad comparandas virtutes. C. 7. p. 51.

Quid faciat, cui videbitur superior voluntas sua seu ratio, ab inferiori voluntate seu sensualitate, iam deuiecta, eidemq; omnino subiecta. Cap. 8. p. 61.

De occasione pugnae non fugienda. Cap. 9. pag. 68.

De pugna aduersus subitaneas tentationes, passionesq; Cap. 10. pag. 73.

De pugna contra carnem nostram eiusq; praua desideria. Cap. 11. pag. 78.

I N D E X

De pugna contra acediam,
negligentiam, pigritiam.

Cap. 12. pag. 89.

Quomodo sensualitatem suā
homo regere debeat. Cap. 13.

pag. 91.

De ordine pugnandi cum ho-
stibus nostris. Cap. 14. p. 99.

Quid faciendum illi qui ab
hostibus deuictus, grauerq;
est laesus. Cap. 15. pag. 100.

Quod spiritalis homo sem-
per debeat habere cor quietum
ac letum in Domino. Cap. 16.

pag. 105. 03 Quod

I N D E X

Quod diabolus hominem saepe per pia proposita decipiat, & a profectu virtutum impediat. Cap. 17. pag. 110.

Quibus dolis diabolus nos à virtutum studijs abducere molitur. Cap. 18. pag. 115.

Quomodo aduersarius noster insidiosè molitur, ut virtutes nostræ acquisite, nobis occasio sint ad ruinam. Cap. 19. p. 121.

Vt in pugna spirituali nunquam nobis blandiamur de hostibus deuictis: sed solitas nostras

I N D E X.

*stras exercitationes subinde i-
teremus, velut adhuc essemus
tyrones in hac spiritali palæ-
stra. Cap. 20. pag. 128.*

*De sancta Oratione. Cap.
21. pag. 129.*

*Quid oratio interior, quæ &
contemplatio sit: & quis eius
usus, Cap. 22. pag. 134.*

*Quatenus homo orationi in-
teriori contemplationem ad-
iungere possit. Cap. 23 p. 138.*

*De quodam alio modo orandi
per meditationes. C. 24. p. 142*

I N D E X

*De modo orandi per interces-
sionem Beatæ Mariæ Virginis*
Cap. 25. pag. 144.

*Quomodo orandum ac medi-
tandum sit per Angelos, cate-
rosq; beatos in calis,* Cap. 26.
pag. 150.

*Quomodo sanctam crucem,
& Christum Dominum in ea
affixum pendentem meditari
debeamus : ut bonos affectus
ac motus in nobis excitare, vel
à Deo consequi possimus.* Cap.
27. pag. 153.
De sen-

I N D E X.

*De sensibili deuotione, &
contraria ariditate ac dereli-
ctione fidelis animæ. Cap. 28.
pag. 164.*

*Quod ad extirpandos prauos
affectus non sit efficacior me-
dicina, quàm digna sumptio
S. Sacramenti Eucharistiæ.
Cap. 29. pag. 174.*

*Quomodo per eiusdem S. Sa-
cramenti Eucharistiæ sumpti-
onem affectum amoris in nobis
excitare possimus. Cap. 30.
pag. 181.*

De spiri-

I N D E X

De spirituali Communionē.

Cap. 31. pag. 193.

De gratiarum actione. Cap.

32. pag. 196.

De perfecta sui ipsius oblatione. Cap. 33. pag. 198.

De petitione gratiæ. Cap. 34.

pag. 205.

*Pro modo deuotè meditandi
quædam annotatiunculæ.* Cap.

35. pag. 210.

*Exercitiū ante sacram Com-
munionem.* Cap. 36. p. 217.

*Modus deuotè offerendi sacri-
ficium*

I N D E X.

ficium Missæ C. 37. p. 220.

*Exercitium post sacrâ Com-
munionem.* Cap. 38. p. 228.

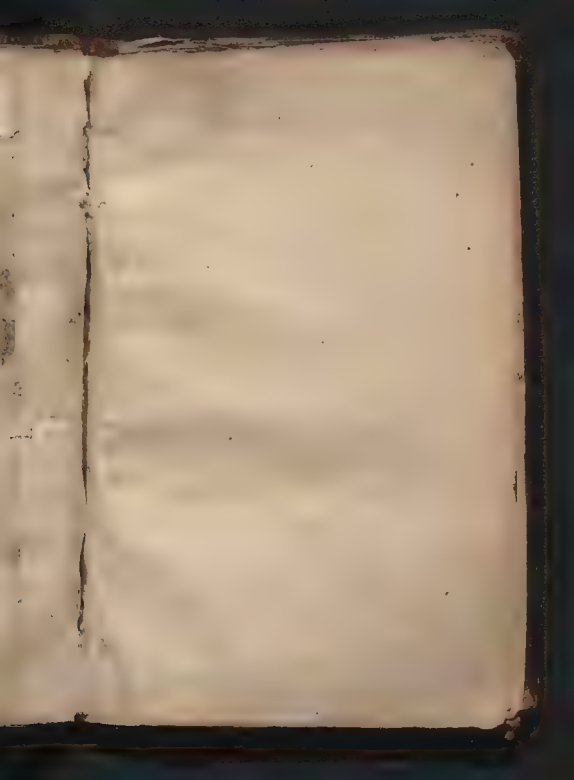
Examen quotidianum. Cap.
39. pag. 231.

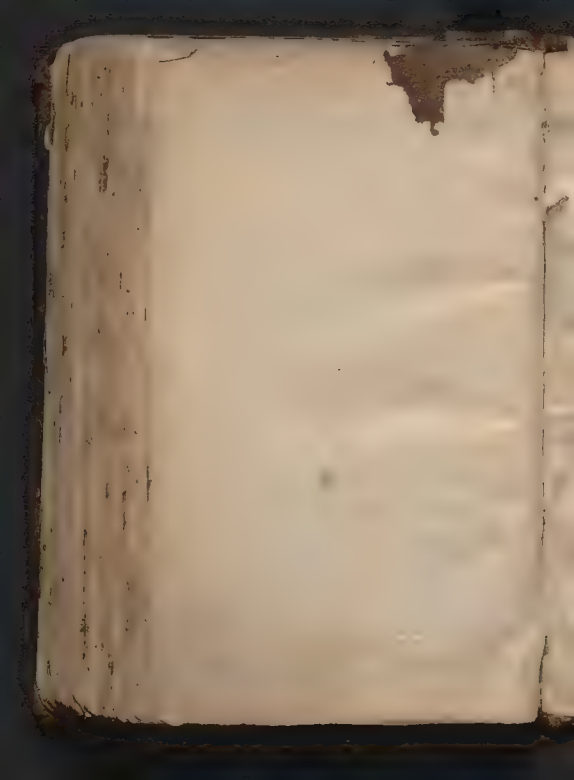
Conclusio totius operis. Cap.
40. pag. 237.

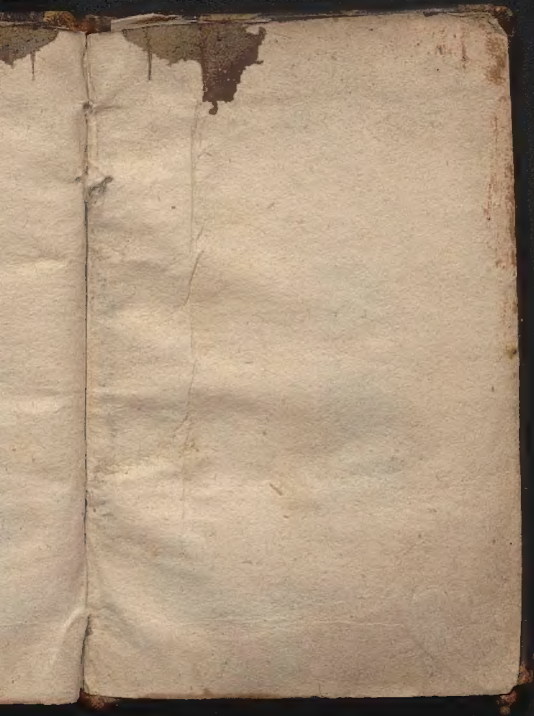
Ad laudem & gloriâ DEI
& ad honorem B. MARIE
semper Virginis.

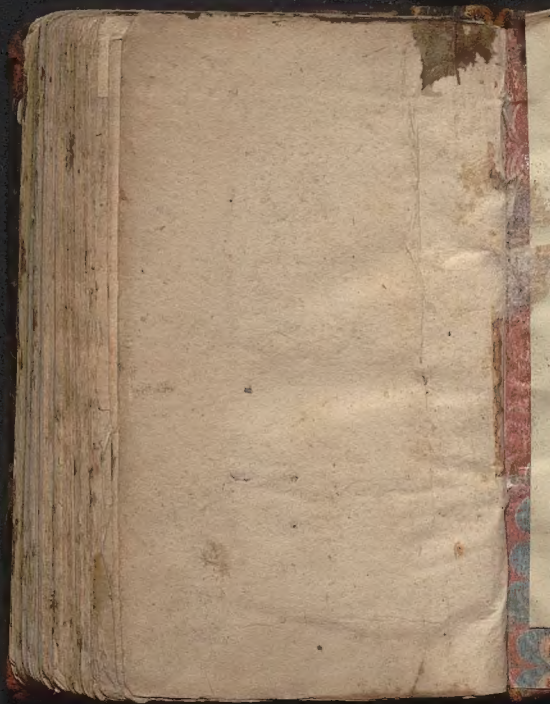

*
**
***
****
*****
*****
*****
*****
AM**
*****
*****
*****
*****
***
**
*

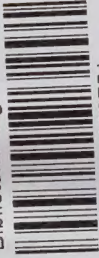

Biblioteka Jagiellońska

stdr0026751

